

Izhaja vsak dan s jutraj razvom v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, za tujino 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 28. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglas po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta 61, 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 121

Ljubljana, petek, dne 29. maja 1931

Leto II.

Srečen povratek profesorja Piccarda na zemljo

Balon je pristal v sredo zvečer na ledeniku Gurglerfener na Tirolskem - Dosegel je bil 16 kilometrov višine - Vse srečno in v najboljšem redu

Berlin, 28. maja, n. S. Noči ob 22. uri se je spustil balon profesorja Piccarda na ledenik Gurglerfener, ne da bi se mu bilo pri tem kaj pripetilo. Prof. Piccard in njegov spremljevalec Kipfer sta prispela še ponoči v vas Obergurgl in sta nepoškodovana in dobre volje. Njun balon je dosegel višino 16 km. Iz Söldena sta nemudoma brzojavila svojima družinama, da sta srečno pristala in da je vse v redu. Tudi balon in instrumenti so v najboljšem stanju. Vse so prenesli v Sölden.

Kraj, kjer sta profesor Piccard in inženjer Kipfer pristala

Innsbruck, 28. maja, d. Pokrajina, kjer se je profesor Piccard s svojim zrakoplovom spustil na tla, spada med najbolj romantične doline Ötztalskih Alp. To je pokrajina severno od Merana, ki pa leži še na avstrijskem ozemlju, in sicer v predelu, ki se v obliki trikotja zajeda v italijansko alpsko ozemlje. Najvišji vrh je tu Wildspitz, ki je visok 3774 metrov. Severovzhodno od Wildspitza leži Sölden. To je majhen kraj z nekaj več ko 1000 prebivalci, ki spada med priljubljena letovišča Ötztalskih Alp. Gurgl in Obergurgl ležita blizu izvira potoka Ötztaler Ache. Obergurgl je najvišji kraj na Tirolskem in leži 1927 metrov nad morjem.

Kako so ju našli domačini

Sölden (Ötztal), 28. maja, d. O tem, kako so našli Piccarda in njegov zrakoplov, smo izvedeli te-le podrobnosti. Davi ob 8. uri so odšli iz Obergurgla nadučitelj Hans Falkner, učitelj smučanja Hugo Gstrein in posestnik Martin Grüner. Ob pol 11. dopoldne so dospeli do Obergurglfenerja, kjer je pristal zrakoplov. Profesor Piccard in njegov asistent inženjer Kipfer sta bila že zunaj gondole in sta se hotela začeti vzpenjati v pečine. Reševalna odprava pa jim je z znamenji in klici dopovedovala, naj ne plezata naprej, ker je nevarno in naj prideta dol k njim. Ko sta Piccard in njegov spremljevalec prišla do reševalne odprave, sta dobila najprej čaja, ker sta bila zelo žejna, potem so jima pa dali še živil. Raziskovalca pa sta imela tudi še sama nekaj živil pri sebi.

Profesor Piccard in njegov asistent, ki se oba počutita dobro, sta reševalcem povedala, da sta prebila noč v gondoli. Profesor Piccard je izročil g. Gstreinu več brzojavk naslovljenih na svoje v Bruslju.

Izjava profesorja Piccarda

V nadaljnjem razgovoru je izjavil profesor Piccard, da ni niti trenutek dvomil, da bi mu njegov poskus ne uspel. Gondola, ki

ima obliko krogle, se je s svojo notranjo ureditvijo izkazala brezhibno.

Razmere ozračja so bile celo v največji višini, ki jo je dosegel zrakoplov, skoro normalne, za kar se imata raziskovalca zahvaliti aparatom s kisikom, ki sta jih imela s seboj. Zrakoplov je dosegel višino 16.000 metrov.

Včeraj po dnevi se ni bilo mogoče spustiti nižje, ker je bilo prevroče. Med dnevom je plul balon večinoma v višini 4000 do 6000 m. Sele ko je nastopila hladnejša nočna temperatura, sta izpustila iz zrakoplova plin in se spustila nižje. Profesor Piccard je dejal, da je bil srečen, ko je videl pred seboj ravno planoto Gurglerfenerja, ker je smel upati, da bo srečno pristal; posebno ker se je bal, da z balonom ne bi mogel priti čez Ortler.

Profesor Piccard ostane na kraju, kjer je pristal, še toliko časa, da bo demontiral instrumente in da bo ovoj zrakoplova in kroglasto gondolo naložil na hribovske voze. Dalje je dejal, da je zelo potreben spanja, kar 48 ur ni spal. Pristavil je še, da namerava prihodnje tri dni ostati v Gurglu, da bo lahko pazil na prevoz balona v dolino in od tam v Augsburg.

V teku dneva je prišla z avtomobili iz Innsbrucka v Gurgl cela vrsta ameriških, francoskih, italijanskih, nemških in drugih novinarjev.

Nova zarota proti Mussoliniju

Senzacionalna vest londonskega lista - Z bombami na palačo Venezia, kjer uraduje Mussolini - Pričetek procesa proti anarhistu Schirruju

London, 28. maja, v. »Daily Express« je objavil senzacionalno vest, da so v Londonu odkrili zaroto proti italijanskemu ministrskemu predsedniku Mussoliniju. Pred nekaj dnevi so prispeli v London agentje fašistovske tajne policije. Ti so doglali, da je neka londonska antifašistovska organizacija naročila anarhistu Schirruju, naj izvrši atentat na Mussolinija. Za slučaj, da bi ta atentat ne uspel, kakor v resnici ni, je omenjena organizacija pripravila drug atentat. Ta atentat bi moral izvesti letalec z bombnim letalom. Bombno letalo bi moralo prilefeti nad Rim in vreči več bomb na palačo Venezia, v kateri uraduje italijanski ministrski predsednik.

Agentje tajne fašistovske policije iz Rima so svoje odkritje sporočili londonski policiji, ki je začela zadevo preiskovati in

ki je, kakor poroča omenjeni londonski list, našla za atentat že pripravljene bombe in letalo.

Rim, 28. maja, v. Davi ob 9. uri se je pričel pred fašistovskim posebnim sodiščem za zaščito države in javne varnosti proces proti anarhistu Mihaelu Schirruju. Preiskovalna komisija, ki jo je vodil divizijski general Muscara, je sestavila obtožnico, po kateri so obtoženi: Mihael Schirru, Polidori Josip, Meloni Anton, Dottori Salvatore, Cioffri in neki Pietro. Razen Schirruja so vsi ostali v inozemstvu. Schirru je bil obtožen, da je v Angliji, Franciji in Belgiji skupno z ostalimi obtoženci pripravil atentat na italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija, pri čemer mu je pomagal anarhist Pietro, da je bombi napolnil s pomočjo Cioffrija v Liegeu in ju nato prve dni

leta 1931 prinesel v Italijo. Od 12. januarja do 3. februarja je v Rimu oborožen z revolverjem iskal prostor in oportuno trenutke za atentat. Ko so ga 3. februarja aretirali, se je na policijskem komisariatu pričel braniti in je ustrelil agenta Trevija, lažje ranil De Simoneja in Cianijs, težje pa agenta Tassija. Postavili so ga nadalje pred posebno sodišče zaradi tega, ker je posedoval orožje in ga rabil in ker ga ni prijavil oblastem, končno, ker je pripadal razpuščenim anarhistični stranki. Obtožnica je precej dolga in podrobno popisuje vse priprave za atentat in dogodke tik pred aretacijo in po njej, navaja rezultate preiskave do zadnje podrobnosti, imenuje priče iz Milana, Bologne, Rima in drugod. V obtožnici je za Schirruja predlagana smrtna kazen. Ostale obtožence sodi posebno sodišče v kontumacu.

Jugosl. Madjari proti budimpeštanskim teroristom

Članek lista »Naplo« iz Subotice -- »Kralju smo bili, smo in bomo zvesti«

Beograd, 28. maja, o. »Naplo« iz Subotice je objavil članek, ki se nanaša na sodelovanje madjarskih oblasti pri terorističnih akcijah na jugoslovanski zemlji. Povod članku je dalo beograjsko državno sodišče s svojo obsodbo vrhpoljskih teroristov. List pravi med drugim: »Sodba državnega sodišča za zaščito države, ki je 3 izmed obtožencev v procesu proti djakovskim teroristom obsodilo na smrt, je izšla v vseh svetovnih listih. Vsak organ je reproduciral tudi oni del sodbe, kjer je rečeno, da so teroristi prinašali v Jugoslavijo revolverje in bombe iz Madjarske. Čeprav je to notranja zadeva sosedne države, bi morala vendar postopati proti onim organom, ki so delili orožje in pouk v metanju bomb vrhpoljskim teroristom. Končno pa se vsa zadeva vendar le ne da spraviti pod plašč državne suverenosti, ker jo je obsodilo tudi mednarodno javno mnenje. Prizadeti faktorji bi ne smeli preko činjenice, da je objektivno sodišče dognalo njihovo sodelovanje pri terorističnih akcijah, Madjarske oblasti bi bile morale uvesti preiskavo, čim je prišla afera o terorju na dan. Izvesti bi jo bile morale s tekošo intenzivnostjo in pravičnostjo, kakor je pričakovalo mednarodno javno mnenje.

Mi tu v bivši Vojvodini živimo skupno: Slovani in Madjari. Mi Madjari smo našli tu svojo domovino, našli smo zaščito zakona. Mi ne moremo mnogo zahtevati, mi smemo pričakovati od madjarske vlade le toliko, da ne bo preprečila poglabljanja soglasnosti in zaupanja med nami in našimi slovenskimi sodelavci, da s svojim sodelovanjem ne bo uničila zaupanja, ki smo si ga pridobili s svojo lojalnostjo napram državi in s svojo zvestobo napram kralju. Kralju smo bili, smo in bomo zvesti. Če pa bi slovensko javno mnenje videlo, da pošilja Madjarska bombe za uničevanje državnih vrednot in življenja Slovanov, bo zama naša lojalnost, zama naša zvestoba, ničevna naša državljanska poštenost. Orgorčenje in nezaupanje bo zavzelo slovenske duše. To morajo pričakovati vsi jugoslovanski Madjari od bomb iz Madjarske. Čeprav ne eksplodirajo, rušijo jugoslovansko-madjarsko prijateljstvo in bratstvo.

Mednarodni kongres pekov

Budimpešta, 28. maja, n. Danes dopoldne ob 9. uri so otvorili mednarodni kongres pekov. Na kongresu so se zbralo 1500 delegatov iz 35 držav. Priredili so tudi pekovsko izložbo.

Seja ministrskega sveta

Beograd, 28. maja, AA. Danes od 11. do 13. ure je bila seja ministrskega sveta. Predsedoval je predsednik ministrskega sveta general Peter Živković. Na dnevnem redu so bila tekoča vprašanja.

Naša konzulata v Lille in Metz

Beograd, 28. maja, AA. Ministrstvo za zunanje zadeve razglasa, da sta pričela novo otvorena konzulata v Lillu in Metz uradovati. Konzulat v Lillu ima svoje prostore v hotelu Carlton, konzulat v Metz pa je v ulici Georga Clemenceauja št. 12.

Beograd bo kupoval domači premog

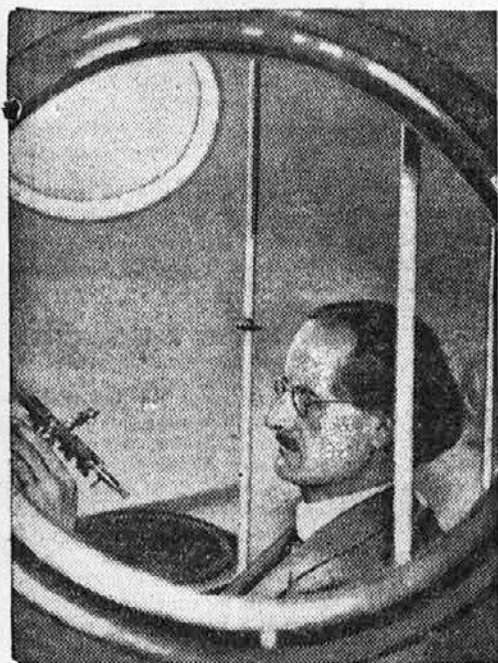
Beograd, 28. maja, l. Občinski svet je snoči na svoji seji sklenil, da bosta občina in električna centrala odslej kupovali premog domačega izvora.

Neresnična vest o težkočah dveh čl. bank

Praga, 28. maja, AA. ČTK kategorično demantira vest dunajskega lista »Extra Blatt«, da bi bila dva češkoslovaška bančna zavoda začla v finančno stisko.

Letonski častni konzul v Zagrebu

Beograd, 28. maja, AA. Letonska vlada je imenovala za svojega častnega konzula zagrebaškega odvjetnika dr. Frana Brnčiča. Področje tega konzulata tvorijo Savska, Dravska in Vrbaska banovina.

Profesor Piccard v okrogli gondoli svojega balona.

Govor našega delegata na kongresu lig za DN

Budimpešta, 28. maja, AA. Danes dopoldne je govoril na plenarni seji lige za Društvo narodov jugoslovanski delegat prof. Peter Sahović. Pohvalil je dokumentarni govor ukrajinskega profesorja Sulidina, ki je delegatom pokazal nekaj jako važnih in glavnih problemov v zvezi z vprašanjem razorožitve. Sahović je v svojem govoru naglašal, da je vprašanje varnosti bistveno v zvezi z vprašanjem razorožitve. Varnost in razorožitev sta dve strani ene celote, dva neločljiva faktorja, ki se morata hkrati rešiti. V svojem nadaljnjem govoru je dokazoval absolutno potrebo preprečitve vsake agitacije, ki bi hotela kaliti mir med narodi in njih dobre odnose.

Komunistični izgredi na Španskem

Pariz, 28. maja, AA. Iz San Sebastiana poročajo: Pri včerajšnjih nemirih je bilo 5 mrtvih in 35 ranjenih. Danes dopoldne je poskušala skupina 3000 komunističnih žensk vdreti v mesto, vendar jih je policija ustavila. Pri drugem vходу v mesto so demonstrantje navallili na policijo, ki je morala streljati. Navzlic temu se je nekaterim komunistom posrečilo vdreti v mesto, kjer so posamezne skupine skušale streljati na stavljujoče, ki so se nato umaknili. Opoldne je policija napravila red.

Vladna kriza v Belgiji

Bruselj, 28. maja, AA. Voditelj katoliške stranke Renkin je sprejel mandat za sestavo novega belgijskega ministrstva.

MacDonald in zadnja enciklika

London, 28. maja, AA. »Daily Herald« poroča, da proučuje MacDonald z živahnim zanimanjem razpravo ki je nastala s papežev encikliko o delavskem vprašanju. V tej encikliki pravi papež, da dober katolik ne more biti socialista. MacDonald je izjavil, da bo zavzel k temu svoje stališče, ko bo videl, kaj pravijo vodilni angleški katoličani o tej papeževi encikliki.

Silne nevihte v Angliji

London, 28. maja, AA. Kratkotrajni vročinski val, ki je zajel v ponedeljek Anglijo, je končal s silno nevihto nad južnim zapadom. Vihar je bil posebno močan v Walesu. V Plymouthu in v Cardiffu so bili vsi noč nali. Ponekod je povodenj odnesla mostove in poškodovala ceste. V gorskih prenogovnih okrajih so plazovi na več krajih zasuli tamošnje železniške proge.

Strela je udarila v več hiš. V Cardiffu je stala voda več čevljev visoko in poplavlila prizemlja mestnega doma in drugih poslopj.

Davi je divjal tudi nad Londonom silen vihar. Slučno vreme je vladalo v Rokavskem prelivu.

Norveška ne zasede Grenlandije

Kopenhagen, 28. maja, AA. Norveški odbor za Ledeno morje je po poročilu listov pozval vlado, naj zasede vzhodno obal Grenlandije, kjer prebivajo norveški kolonisti.

Predsednik danske vlade Stauning je izjavil novinarjem, da bi se morala Danska pritožiti pri Društvu narodov, čim bi Norveška kršila dansko suverenost nad vzhodno Grenlandijo.

Predsednik norveške vlade je nato izjavil, da ne soglaša s predlogom odbora za Ledeno morje.

Čičerin — profesor

Moskva, 28. maja, AA. Bivši komisar za zunanje zadeve Čičerin, ki je lani odstopil zaradi bolehnosti, je prevzel mesto profesorja za zunanjo politiko na komunistični akademiji.

Dvoje temeljnih naziranj

Po povelju iz Moskve so pričeli prirejati komunisti po češkoslovaški burne shode, ki so se že opetovano končali krvavo. Da prepreči nepotrebno prelivanje krvi, je zato oblast prepovedala že več komunističnih shodov in tako tudi shod, ki so ga sklicali komunisti v binkoštnih praznikih v Košutah na Slovaškem. Prepoved je prišla komunističnim hujšakom ko nalašč. Kajti samo protestni shodi so jim bili premalo, Moskva je zahtevala močnejše dokaze o težkem stanju na Slovaškem. Zato se je pripeljal v Košute komunistični poslanec Major, da porabi prepoved shoda za nove hujškarje in da nažene svoje zavedene ovčice v odkrit boj z upravnimi organi. Poslanec Major je seveda dobro vedel, da je z ozirom na pomnoženo število orožnikov vsak odpor proti vladni odredbi nesmiseln, ker more doseči samo to, da pade par nesrečnih žrtev. Ravno te pa so bile potrebne komunističnemu voditelju, ker bi na ta način najbolje dokazal Moskvi, kako vestno izpolnjuje njena povelja. In tako se je zgodilo vse čisto po programu. Pod vodstvom poslanca Majorja so se njegovi politično nezreli volivci kljub prepovedi zbrali in hoteli izsiliti dovoljenje za shod. Pričeli so napadati orožnike s kamni in noži in ko je bilo že več orožnikov ranjenih, so ti v sili sprožili salvo, da je obležalo troje ljudi mrtvih, več pa jih je bilo težko in lahko ranjenih. Posl. Major, ki je bil kriv vse te nesreče, je ostal seveda neranjen, ker je pravočasno padel na tla.

Vsled teh dogodkov so drugi dan komunistični senatorji v senatu silno ostro napadli vlado, nakar jim je odgovoril notranji minister dr. Slavik, ki je po točnem opisu dogodkov dejal: »V teh težkih časih je dolžnost vsakega dobro in pravilno mislečega človeka, da dela, misli na to in išče pota, kako bi najbolje pomagal narodu. Nič mu ne pomaga, če ga ščuva proti oboroženi sili, ki je dolžna, da očuva mir in red. Da pa moremo izvrševati to našo človeško in poslansko dolžnost, je v prvi vrsti potreben red in mir.«

V teh besedah je obsežen vzrok, da se bavimo s krvavimi dogodki, ki sami po sebi sicer niso nič bolj pomembni ko vsi enaki komunistični hujšaki shodi. Toda gre za boj dveh naziranj, ki obstoji, odkar se vodi borba v javnem življenju ljudstva. Ali naj bo glavni cilj politične borbe, da se pomaga ljudstvu, ali pa je važnejše, da se dosega politični uspehi in naj bodo ti kupljeni za še tako silne človeške žrtve. Z drugimi besedami bi se moglo tudi reči: Ali je politična borba sama sebi namen, ali pa izgubi vsak smisel, če pomeni njeno nadaljevanje samo nove žrtve za ljudi.

Prvo stališče zastopajo vsi resnični človekoljubi, ki se raje umaknejo iz javnega življenja, kakor pa da bi zaradi njihovih teorij trpeli ljudje. Drugo stališče pa zavzajajo oni, ki jim je politična misel vse, blagor ljudstva pa le postranska zadeva. Med temi ljudmi so komunisti na vsak način na prvem mestu in posl. Major, ki se je izkazal s tem samo kot pravi komunist, ki ne izbira sredstev. Živ dokaz za to stališče komunistov je današnja Rusija. Od leta 1917. dalje je morala uboga Rusija zaradi političnih uspehov komunistov preživeti že vse nesreče, ki sploh morejo zadeti kako deželo. Od gladi pa do najbolj krvavega terorja je že vse morala pretrpeti, ker je tako hotela komunistična doktrina. In danes, ko se sovjeti bahajo po vsem svetu, kako silno napreduje njihova pjatiletka, morajo ljudje v strganih oblekah stati v dolgih vrstah pred prodajalnami, da si nakupijo najpotrebnejših stvari, če jih sploh dobe. Nikjer v civiliziranem svetu ne žive ljudje tako slabo kot v sovjetski Rusiji in če bi živel tako pri nas kmetje in delavci, bi se že davno uprli.

Toda beda posameznikov za komunistične generale ne velja.

Za nje je važno samo to, da je vsa Rusija poslušna njih komandi, da nihče ne črne niti besede proti edino zveličavemu sovjetskemu sistemu. V tem pa je jedro vse razlike, ki obstoji med obema osnovnima nazoroma. Človekoljubje za gotovo politično misel, ker hoče z njo pomagati sočloveku. Komunističen fanatik pa je za komunistično misel, ker hoče z njo zavladati nad sočlovekom. Prvi se zaveda, da mora biti v službi ljudstva, drugi pa hoče, da mu služijo narod, prvi zaposlavlja tudi svoj osebni interes, da napreduje celota, drugi pa hoče, da celota pozabi na svoj interes zavoljo blagru nekaterih.

Ni težko spoznati, da je prvo naziranje ljudstvu v korist, drugo pa ljudstvu samo v nesrečo. In če pomislimo danes na vse tiste milijone in milijone Rusov, ki so padli zaradi komunističnih ekstravagan, potem pač moramo reči, da še nikdar ni bil noben poskus tako drago plačan ko komunističen. Vrh vsega pa so vse te žrtve padle le zato, da se sovjetski režim spremeni v amerikanizem. Niti žrtve za teorijo se niso izplačale.

Vse to pa daje narodu možnost, da z lahkoto presodi, kdo je njegov pravi voditelj in kdo ne. Kdor ne spoštuje življenja po-

Priprave za poset nemških ministrov v Angliji

Brüning in Curtius pojmeta v London prihodnji teden

London, 28. maja. AA. Priprave za poset nemškega državnega kancelarja Brüninga in nemškega zunanjega ministra Curtiusa so malone končane. Ministra posetita London prihodnji teden. Prispela bosta 5. junija z nemškim parnikom v Southampton. Na suho jih bo odpeljal angleški rušilec. Po prihodu v London njima bo prirejen v zunanjem ministrstvu slavnosten banket. V soboto bosta gosta sprejela deputacija nemške kolonije v Londonu in se odpeljala nato v Chequers, kjer se sestaneja z ministrskim predsednikom Macdonaldom in zunanjim ministrom Hendersonom. V London se vrne v nedeljo popoldne.

V ponedeljek bo kralj sprejel oba državnika v buckinghamski palači. Zvečer bo na nemškem poslanstvu banket in sprejem angleške vlade in članov diplomatskega zbora. Gosta se vrne v Nemčijo v torek. Poset ima namen, omogočiti od-

kritično izmenjavo mnenj med državniki obeh držav o vprašanih skupnega interesa.

London, 28. maja. n. »Daily Herald« je objavil vest, da pripravlja britanska vlada gradivo za pogajanja z Nemci v Chequersu. List obžaluje, da so se postavili francoski listi na odklonilno stališče. Nemci bodo stali Angležem predloge, britanska vlada pa jih bo sporočila svojim zaveznikom. Vsekakor je bolj pametno, da se razgovori o eventualnem nemškem moratoriju prično že sedaj, nego šele takrat, ko bo to Nemcem ljubše. Treba je priznati, da je bil Jungov načrt sestavljen tedaj, ko ni bilo mogoče pričakovati, da bo svetovna gospodarska kriza tako velika. Treba pa bo računati tudi z valorizacijo denarja. Nemški dolgovi v markah se bodo morali znižati spričo te valorizacije za 80 do 100 milijonov funtov.

Oster spor med Vatikanom in fašizmom

Fašistovski tisk nadaljuje kampanjo proti katoliški akciji

OSTER spor med Vatikanom in fašizmom. Rim, 28. maja. n. Na serijo člankov, ki jih je objavil »Lavoro Fascista« o delovanju katoliške akcije, je Osservatore Romano objavil kratko sporočilo, s katerim je obvestil svojo javnost, da so vesti o nekaterih tajnih sejah katoliške akcije lažne. »Lavoro Fascista« je na to objavil replikal in ponovno zatrdil, da so njegova odkritja avtentična. Voditelji katoliške akcije so stari nasprotniki fašizma. Oni so nekoč delovali v katoliški ljudski stranki.

Katoliška akcija je pripravljala na tajen in oprezen način ofenzivo proti fašizmu, kljub temu, da sme po konkordatu (čl. 43) delovati le v verskem pogledu. Zavzela je pa docela političen značaj.

Tudi drugi fašistovski listi napadajo katoliško akcijo in »Tribuna« poziva državne oblasti, naj preprečijo nošenje papeške zastave v Italiji, ker je to zastava tuje države in ker se sme razviti le poleg italijanske državne zastave.

Oboroževanje Italije na Jadranu

Mornariški minister napoveduje novo jadransko eskadro

Rim, 28. maja. AA. Poslanska zbornica je včeraj zaključila debato o proračunu mornariškega ministrstva. Pri tej priliki je imel minister Ciriani velik govor, v katerem se je posebno bavil z novimi gradnjami ladij in s posebnostmi novih enot ter z napredkom pri graditvi ladij. Razen tega je obširno govoril o sodelovanju rušilcev pri Balbovem poletu čez Atlantik. Italijanske ladjedelnice intenzivno delajo, da ustvarijo nove enote in obnove italijanske brodogradnje. V bližnji bodočnosti dobi Italija dve eskadri, vsaka po dve diviziji,

ki bosta imeli podmornice in pomožne ladje, katere bodo dodane kot posebna jadranska divizija.

Glede pomorskega sporazuma je Ciriani še vedno mnenja, da je rimski sporazum definitivni sporazum po svojem bistvu, čeprav se njega redakcija lahko še izpremeni. Toda v nobenem primeru se ne more tolačiti tako, kakor ga tolači Francija. Nadalje je govornik orisal stanje pogajanj, ki so se začela v Londonu, in izrazil željo, da se bodo ta pogajanja v kratkem uspešno nadaljevala.

Volilna kampanja na Romunskem

Protidržaven nastop voditelja madjarske manjšine

Bukarešta, 28. maja. n. Predsednik madjarske stranke Bethlen je imel v Cluju volilno zborovanje in velik govor, ki je v vseh političnih krogih izrazil veliko senzacijo. Bethlen je napadel tajnika za narodne manjšine, ki ni naklonjen Madjarom, trgovskega ministra Manoiileseu, ker hoče uveljaviti zakon o zvezi vseh industrijskih podjetij. To, je dejal, je sovjetski sistem.

Nacionalni tisk se je na ta Bethlenov govor odzval z ostro protiofenzivo.

Proces proti zagrebškim teroristom

Zagreb, 28. maja. k. Proces proti Hraniloviću in tovarišem traja že 20 dni. Danes se je nadaljevalo zasliševanje prič. Prvi je bil zaslišan policijski detektiv Ahmed Hadžiabdić. On je izjavil, da je spoznal Starčevića v zaporu. Nekoga dne je čul zapore in takrat so pripeljali Starčevića v celico št. 21. On se je kazal napram njemu prijaznega, mu dal cigarete, ga povprašal od kod je in dr. V razgovoru je obtoženec pričel govoriti, da narod v Bosni tlači in da gotovo tudi on ni zadovoljen.

Odgovoril sem mu: »Pa tudi nisem«. To je bilo v mojem interesu, ker sem slutil, da je ta človek od mene nekaj želel, in on me je v resnici prosil, naj izročim neko pismo Javoru. Jaz sem Starčeviću povedal, kako je bil moj oče nekoč zelo bogat, a so mu odvzeli in da smo sedaj siromašni. V resnici je bil moj oče od nekada siromašen prav tako, kakor sem jaz. Dejal pa sem obtoženecu, da bom odnesel pismo, češ kaj ne bi svojemu človeku napravil kaj dobrega. Dal sem mu papir in črnilo. Izročil mi je pismo in me rotil, naj pazim, da ne bi kdo videl, kar je bilo napisano, ker bi ga v tem slučaju nihče ne rešil 10 let robnice. Jaz sem to pismo vzel in ga izročil starešini.

Starčević je pričel zavrnil in dejal, da laže. Toda priča je ostal pri svojih trditvah. Branitelj so se protivili proti temu, da bi predsednik pričel zaprisegal, in so zahtevali, da zasliši še nekatere druge priče. Državni tožilec je zavrnil ta predlog. Predsednik je moral prekiniti sejo. Po kratkem posvetovanju je sodišče odločilo, da se predlog braniteljev zavrne in Hadžiabdić zapriseže.

Druga danes zaslišana priča je bil policijski detektiv Mitar Korac. Tudi on je pripovedoval, da mu je leta 1929 sem izročil pismo, ki ga je napisal obtoženi Starčević gospe Lorkovićevi. V pismu je bilo rečeno, naj Lorković nemudoma

sameznika, komur niso mar človeške žrtve, ta je v najboljšem slučaju le fanatik, ki pa redno donša samo nesrečo. Spoznati te ljudi vedno v pravem času bi morala biti prva zapoved ljudske modrosti in vsak narod bi bil obvarovan mnogih in mnogih nesreč.

Namestniki prosvetnega ministra pri nižjih in višjih tečajnih izpitih

Beograd, 28. maja. AA. Prosvetni minister je na podlagi čl. 62 in 116 zakona o srednjih šolah določil pri višjih tečajnih izpitih svoje namestnike. Ti so:

Milko Popović, ravnatelj v p. v Beogradu, na zasebni ženski gimnaziji v Ljubljani; Radoslav Djordjević, načelnik prosvetnega ministrstva na moškem učiteljskem v Ljubljani in zasebnem nuskem učiteljskem, dr. Dušan Rojčić, profesor višje pedagoške šole v Beogradu, na ženskem učiteljskem v Ljubljani, Jovan N. Jovanović, ravnatelj učiteljskega v p. na učiteljskem v Mariboru in na privatnem učiteljskem v Mariboru, dr. S. Jovanović, prof. univ., na klasični gimnaziji v Ljubljani in na privatni gimnaziji v St. Vidu; dr. Dragotin Lončar, šef prosvetnega odelka banske uprave, na prvi realni gimnaziji v Ljubljani; Jovan Kangrga, inšpektor prosvetnega ministrstva, na drugi realni gimnaziji v Ljubljani in na privatni ruski gimnaziji v Hrastovici; dr. Milan Stojiljković, prof. univ., na tretji realni gimnaziji v Ljubljani, Ilija Lalović, inšpektor prosvet. ministrstva, na klasični gimnaziji v Mariboru, dr. Miodrag Ibrovac, prof. univ. v Beogradu, na realni gimnaziji v Mariboru in v Murski Soboti; Svetislav Petrović, prof. višje pedagoške šole v Beogradu, na realni gimnaziji v Celju.

Ukazi in odredbe v vojaški službi

Beograd, 28. maja. Z ukazom Nj. Vel. kralja so bili postavljeni v rezervno v sanitelski stroki kapetan II. raz. dr. Bicej Joško, pehotni poročnik: dr. Kopore F. Josip, dr. Turšić M. Alojz, dr. Vedriša M. Ivan, dr. Polaćek D. Franjo, dr. Debeljak R. Gvidon, artiljerijski poročnik dr. Mrkvička, pehotna podporočnika dr. Zupnik Dragutin in Bur' aš Jakob, administrativni podporočnik Štiblar F. Vekoslav.

Ministrstvo za vojsko in mornarico je preimenovalo podporočnika Gredija Viljema kot referenta k poveljstvu 2. artiljerijske oblasti, k artiljerijski inspekciji pa kapetana II. raz. Goloba Franja in poročnika Golea Jožela.

Za manipulante v artiljerijskih skladiščih so bili postavljeni poročniki Zidar František pri 1., Rus Feliks pri 2. in Pagon Zoran pri 3. artiljerijski diviziji.

Zenitveno dovoljenje sta dobila kapetan I. kl. Sproč Anton za poroko z gđ. Berto, hčerko posestnika Ivana Pusta iz Marije Grada, in poročnik Cvirn Stanko za poroko z gđ. Justo, hčerko upokojenega železniškega zvičnika Kranjca Mihaela iz Maribora.

Seznam klimateričnih in turističnih krajev

Beograd, 28. maja. AA. Na podlagi člena 9 zakona o davčnih in taksnih olajšavah hotelske industrije z junija 1930 in na podlagi pravilnika o izvedbi tega zakona je finančni minister v sporazumu s trgovskim ministrom izdal seznam klimateričnih in turističnih krajev, ki imajo pravico do teh ugodnosti.

V Dravski banovini so tile kraji: Begunje, Bohinjska Bistrica, Bistrica ob Dravi, Bohinjska Nova vas, Braslovce, Brezje, Breznica, Brežice, Celje, Cerknica, Črna, Dovje-Mojstrana, Dravograd, Fram, Gornja Radgona, Gornji grad, Gozd, Hoče, Jesenice, Jezersko, Kamn. gora, Kamnik, Kamn. Bistrica, Kočevje, Kobra, Kostanjevica, Kočevje, Kranj, Krankska gora, Krško, Lesce, Litija, Lož, Ljubno, Ljutomer, Logatec, Logarska dolina, Maribor, Medja, Izlake, Mekinje, Mežica, Mozirje, Novo mesto, Ormož, Pramen, Planina, Podkoren, Polzela, Polje Pokljuka, Predvor, Prevalje, Ptuj, Ptujsko, Radovaljca Rateče, Ribnica na Pohorju, Rogatec, Ruše, Selo, Sevnica, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica, Slovenske gorice, Šmarje pri Jelšah, Šmartno na Pohorju, Sv. Lenart v Slov. gorah, Škofja Loka, Šoštanj, Šenturska gora, Sv. Vid, Topolovci, Trebnje, Trzin, Velika Planina, Velenje, Višnja gora, Vitanje, Vuhred, Vuzem, Zirovnica.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 28. maja. d. Lepo vreme je od zapa sem ogroženo.

Zborovanje državnih uradnikov pri Mikliču

Ljubljana, 28. maja. Nocoj se je vršil pri Mikliču informativen sestanek članov Podpornega društva finančnih in drugih uslužbenecv državne uprave za Dravsko banovino, ki je bil prav lepo obiskan. Predsednik g. Dolžan je imel izbreren referat o dosedanjem delu v bolniškem skladu, ki stopi v veljavo 1. junija t. l. Sklad je bil ustanovljen 1. marca in šteje doslej že 722 članov, od teh 499 v Ljubljani. Članstvo bolniškega sklada je vezano s članstvom v pogrebem skladu, tako da mora biti vsak član bolniškega sklada obenem tudi član pogrebnege. Mesečni prispevek v pogrebem skladu znaša od 6 do 10 Din, v bolniškem pa 10 Din. Pogrebni sklad šteje doslej 1104 člane.

Bolniški sklad ima v Ljubljani svoje zdravniške, med njimi večino specialiste za vse bolezni, dočim bodo na deželi vršili službo za članstvo občinski zdravniki. Predsednik g. Dolžan je prebral pravilnik, ki ima 25 precej obširnih členov in velja do prihodnjega občnega zbora. Po njem imajo člani brezplačno zdravniško ordinacijo, dobavo zdravil in prosto oskrbo na Golniku za določeno dobo. Sklad daje tudi podpore rekonvalescentom in siromašnim članom — rorodnicam. Ko bo imel sklad dovolj članov, bo ustvaril širši okvir bolniškega zavarovanja.

Za Ljubljano bodo izdajali nakaznice za zdravniške naslednji poverjeniki: Viktor Bischof, finančna direkcija, Viktor Markič, deželno sodišče, Josip Kobal, poverništvo UJU, Josip Kočvar, banska uprava.

Za deželo poverjeniki še niso določeni, bodo pa tekom prihodnjega meseca.

Sovjetski izvoz preko Trsta in Reke

Milan, 28. maja. AA. Po poročilu ministrstva za zunanje zadeve je bila med Italijo in Rusijo podpisana pogodba, ki se z njo Rusija obvezuje, da bo uredila pristanišča v Trstu, na Reki in v Barju za izvoz svojih najvažnejših sirovin (pre-moga, bencina in nafte).

Praznik našega 40. pešpolka »Triglavskega«

Uspela slava -- Govor polkovnika Jovana Cvijića o pomenu polkovne slave in o junaštvu najboljših sinov naše domovine

Ljubljana, 28. maja.

Na vojašnici 40. pešpolka »Triglavskega« je danes vibrala zastava, ki je pričala, da ima polk svoj praznik, svojo slavo, ki jo ta polk slavi v spomin na dan, ko je »Slovenski planinski polk« premagal sovražnika pri Kottlah med korosko ofenzivo leta 1919.

Na prostranem dvorišču v vojašnici je številne goste sprejemal domačin komandant polka polkovnik Jovan P. Cvejić. Svečanosti so se udeležili divizionar g. Bogomir Ilić, ban g. Drago Marušić, podžupan prof. Jare, zastopniki Sokolov starosta dr. Pipenbacher, župni podstarosta Milko Krapež in starosta Sokola IV. br. Zebal in številni drugi odlični zastopniki naše javnosti, korporacije in zavodov. Univerzo je zastopal prof. dr. Hadži. Navzoči so bili tudi oficirji vseh ljubljanskih edinic z gospodi.

Slavnost je pričela ob pol 11. uri, ko so prinesli polkovno zastavo, s katero je polk to pot prvič slavil svojo slavo. Obrede so opravili pred polkom za katolike kurat Josip Cuderman, za pravoslavne za lomljenjem kolača prota Dimitrije Janković in za muslimane imam Mehmed Ahmetasević.

Govor polkovnika Cvejića

Pred parado polka je imel tale govor komandant polka polkovnik Jovan P. Cvejić:

Vojaki!

Današnji dan je najbolj svetel dan v zgodovini našega polka in zato ga naš polk slavi. V naši vojski ima vsak polk svoj dan za slavo. To je navadno zgodovinsko pomemben dan, ko je bila dobojevana zmaga ali osvobodena pokrajina ali mesto. Naš polk slavi današnji dan kot spomin na 28. maj leta 1919, ko je polk premagal odpor sovražnika pri Kottlah ob koroski ofenzivi. Kot spomin na ta dan, vam bom razložil pomen današnje polkovne slave.

Ob koncu leta 1918, vojaki, smo popolnoma obvladali našega sovražnika, ki je vstal 1. 1914 proti naši domovini, in to s hrabrostjo in požrtvovalnostjo naše vojske in z velikim patriotizmom našega naroda in s pomočjo naših velikih zaveznikov. Dne 1. decembra 1918 je bilo izvršeno ujedinjenje našega troimenega naroda v današnji veliki in svobodni kraljevini Jugoslaviji. Naš severni sosed je pa v nadi, da bi slabil našo domovino, zbral svoje najboljše čete ki so mu še ostale, da bi z njimi zasedel in ugrabil celo Korosko s tradicionalnim slovenskim Gosposvetkim poljem. Tu so čete v začetku maja 1. 1918 prekoračile Dravo in začele prodirati v srce naše lepe Slovenije. To prodiranje je pa bilo kmalu ustavljeno na celi črti s pomočjo velikega rodoljuba prvih in najboljših sinov Slovenije. Naš polk, ki se je tedaj imenoval »Slovenski planinski polk« je 8. maja zasedel pozicije pri Slovenjgradu in ni pustil sovražnika z vztrajno borbo niti koraka naprej. Hkrati se je polk pripravil, da napade sovražnika in ga prepodi iz dežele. Komandant polka je bil tedaj polkovnik Raktlj. Vse priprave so bile v redu 27. maja, rano jutraj 28. maja pa se je začela ofenziva.

Na prvo sovražnikovo pozicijo je naš polk zadel pri Kottlah. Bila je zelo utrjena s številnimi mitraljezi in s težkimi topovi. Napad se je začel ob 4. jutraj. Borba se je vnela takoj huda, ker je sovražnik pričakal naše bataljone z ognjem iz pušk, mitraljev in topov. Toda nič ni zdržalo naše vojske, ki so imeli pred očmi samo zmago in sveto dolžnost do kralja in domovine. S pomočjo artilerije so sovražnikove vrste zelo oslabil in razmajali njegov položaj. Nato so pa s silnim naskokom okoli 17. ure prepodili sovražnika iz položaja in ga nagnali v divji beg. Naslednji dan 29. maja je polk pregnal sovražnika iz vsega ozemlja do Drave. Dne 4. junija so prišli pontonirji, ki so spravili ponoči naše čete preko Drave in 6. junija je naš polk poglaval sovražnika tudi tu in zasedel Gosposvetko polje.

Pri prehodu Drave se je posebno odlikoval podporočnik Franc Miklavčič. On je že podnevi

spravil čez Dravo odevak vojakov z mitraljezo na pontonu med hudim sovražnikovim ognjem. Na levi strani Drave se je spopadel z mnogo močnejšim sovražnikom in se z njim boril, dokler mu niso prišle na pomoč še druge čete. Za to je Nj. Vel. kralj odlikoval z redom Belegra orla z meči, kakor je odlikoval tudi mnogo drugih vojakov.

Zmaga je bila popolna kmalu po 28. maju, ko je polk zlomil sovražnikov odpor pri Kottlah. Zato slavi ta dan polk vsako leto.

Vidite, vojaki, kakor so vaši starejši tovariši ljubili domovino, tako jo je ljubil ves naš narod in je za njo dal življenje, kadar je bila v nevarnosti. Na kosterh teh junakov je zgrajena naša velika kraljevina Jugoslavija. Na vas pa je in na vseh mlajših pokolenjih, da čuvate in ohranite svobodo naše domovine in edinstvo našega troimenega naroda, kajti v tem edinstvu je naša veličina in moč. Prepričan sem, da vam bodo vojaki, vaši starejši tovariši za vzgled in da boste udani branitelji našega vzvišenega kralja in naše mile domovine pri kakršnikoli nevarnosti, ki bi se pojavila izven domovine ali v njej.

Ko je komandant čestital k slavi vojakom, so začeli vsi navdušeno trikrat »živio!« Nj. Vel. kralju in Njegovemu presvetlemu domu. Sledil je paradni marš, nakar je domačin povabil vse goste na zakusko, kjer je prebral

pozdravno brzojavko Nj. Vel. kralja,

ki se glasi: Komandantu 40. pešpolka, Ljubljana. Srečna vam slava, junaki moji, sledite v izvrševanju dolžnosti uspehom moje pehote, ki je bila v bojih za ujedinjenje in osvobodjenje nepremagljiva. Zivel! Aleksander.

Vojaška veselica

Popoldne je zopet oživel na velikem dvorišču vojašnice Kralja Petra. Vršila se je imenitna vojaška zabava, ki bo ostala vsem še dolgo v spominu. V šotoru na sredi dvorišča se je zbralo odlično občinstvo, med katerim smo opazili poleg domačina komandanta polka g. Cvejića, načelnika štaba divizije polkovnika Miličevića, komandanta 16. art. polka polkovnika Jovanovića, deputacijo Sokola IV, v krogih in predstavnikih raznih korporacij.

Točno ob 15:30 je zaigrala godba dravske divizije sokolsko koračnico, nakar je strumnih korakov prikorakala pred šotor četa kaplarjev s puškami, ki je pod vodstvom podporočnika Gjorgjevića izvedla 4 proste vaje s puškami, s spremljevanjem godbe skladno in precizno, ter žela zlasti ob koncu vaje, ki jo zaključila salva iz pušk gromovit in navduševen aplavz. Na provizoričnem odru so se vršile nato razne pevske točke in deklamacije, ki so jih izvedli gojenci vojne akademije in vojaki 40. pešpolka. Zlasti lepa nastopa sta bila »Vojakova smrt« in »Skolzi Albanijo«. Veliko zabave so nudile atrakcije na kolesih, ki so jih izvedli vojaki kolesarskega bataljona in pa tekma v vrečah. Končno so izvedli vojaki nekaj vaj na orodju, nakar je sledila nogometna tekma med reprezentanco vojašnice »Vojvode Mišića« in domačega vojaškega kluba »Triglava«. Po končanem sporedu se je nato razvila zelo prijetna in živahna zabava, ki je potekla v splošno zadovoljstvo vseh navzočih. Slava 40. pešpolka je znova pokazala, da vlada v naši hrabri armadi duh, na katerega je lahko vsa država ponosna. 40. pešpolku in njegovemu vrlému komandantu še enkrat naše iskrene čestitke.

Slava celjskega 39. pešpolka

Celjski polk je včeraj na slovesen način obhajal svojo slavo. Z zastavo in godbo na čelu so vojaki odkorakali na Glazijo, kjer so se zbrali predstavniki vseh celjskih oblastev in uradov, deputacija Sokolov v kroju, zastopniki drugih društev ter mnogo občinstva. Po prihodu domačina polkovnega komandanta g. pol-

kovnika Kostića se je vršil najprej pravoslavni obred sekanja kolača, ki ga je opravil g. prota Čutić, nato pa katoliški, ki ga je izvršil g. opat Jurak. G. polkovnik Kostić je nato v lepem govoru tolmačil vojakom pomen polkovne slave, ki se obaja kot spomin na oni dan, ko je pred dvanaestimi leti tedanji celjski polk po ljutem boju zavzel mesto Črna na Koroškem. Pozval je vojske, naj vsklikujejo Nj. Vel. kralju. Godba je zaigrala državno himno, komandant pa je nato prečital brzojavne čestitke, ki sta jih poslala vojni minister in komandant divizije. Gostje so nato čestitali komandantu, ki jih je povabil na zakusko. Popoldan se je na Glaziji vršila zabava za vojske z raznimi sportnimi prireditvami in igrami, zvečer pa so oficirji priredili družabni večer v Celjskem domu.

Za planinski dom na Lubniku

Škofja Loka, v maju.

V dovolj razsežni skupini Škofjeloške gorovja, ki se v pestrih in prirodno nadvse zanimivih pobočjih, rebrih in holmih širi prav do mej, je poleg Blegošja gotovo najizrazitejši 1024 m visoki Lubnik. Z Lubnika imamo razgled na vse strani. Oko zazre z njegovega vrha dolgo vrsto Karavank, Selško dolino z Ratitovcem, preje imenovani Blegoš, vse Sorško in Kranjsko polje, Polhovgrajsko dolomite in skupine kamniškega hribovja.

Zategadelj se je v planinskih krogih poročil načrt za zgradbo primerne planinskega doma na vrh gore. Načrt bo uresničila škofjeloška podružnica SPD pod predsedstvom odvetnika dr. Franceta Jerale. Z gradnjo bodo še letos pričeli. Nabiralna akcija je pravkar v teku in smo prepričani, da bo meščanstvo radevolje pripomoglo s prispevki za uresničenje načrta. Zbranih je že več tisoč dinarjev, pa tudi druge ugodnosti so obljubljene. Sedanja sredstva vendar niso toliko, da bi odbor mogel precej h graditvi. Koča bo stala nad 40.000 Din.

Govoriti o potrebi in smislu planinskega doma na Lubniku bi bilo popolnoma odveč, saj je priroda škofjeloške okolice tako bogato posejana z zanimivostmi, da bo nova koča zgolj lep člen v verigi mikavosti in užitka za posestnike te zemlje.

Strupen plin v hrastniškem rudniku

Dva delavca so na srečo rešili

V hrastniškem rudniku bi se bila pripetila v sredo skoro velika nesreča. Ko je šel paznik opoldne po rovu, je opazil pred seboj vodjo motorja Alaufa ter vozača Vovčka. Oba sta bila v nezavesti. Paznik je uvidel, da je hitra pomoč potrebna. Zato je ukrenil, da ob obo nesrečence odnese v rudniško bolnico. Vovčko je prišel kmalu k zavesti, Alauf pa šele nekaj ur pozneje.

Obo delavca sta sedaj že izven nevarnosti, manjkalo pa ni dosti, da bi ju odnesli mrtva iz rova. Dognano je, da je nezgoda zakrivil v prevoznem motorju iz bencola uhajajoč strupen plin.

Luče pri Ljubnem

Medved, ki se je potikal na vrhah Rogateca, je prišel v Podvolovlek ter je kmetu Robinu Vinkotu, p. d. Koniku, raztrgal 2 ovci, Špehu Francetu, p. d. Zg. Špeh, pa manjka kar 6 ovac. — v torek 26. t. m. je kosmatinca opazil hlapec od Komika, kateri je v Riberskih vrhah iskal gospodarjeve ovce. — Lučko lovsko društvo pod vodstvom g. Kosmaka je započelo ne-ljubega gosta zasledovati, škoda le, da dosedaj brez uspeha. Kosmatine je po svoji pripravljenosti vendar le jako zvit, menjava svoj brolg. Kmetje se pa medveda jako bojijo.

Tujsko prometno društvo si je nabavilo jako okusno izdelane klopi, katere so razmeščene po vasi, kakor tudi v hribskih okolice. Kopališče na Lučni bo v najkrajšem času prestavljeno na jako pripravno mesto.

Sokolstvo

SOKOLI V STAJERSKEM GRADCU.

V nedeljo 17. maja je imel Sokol v Gradcu krasen večer v svojem domu. Po 16. letih prestanka je pokazal Sokol v Gradcu prvič dovršeno telovadbo mož, žen in mladeži ob godbi na klavirju. Vaje na vseh orodjih so bile dovršene. Občinstva je bila polna dvorana. In Gradec je vendar mnogo bolj oddaljen od domovine nego — Jugoslavija, Čehoslovakov je mnogo manj nego je Jugoslovanov...

SOKOLSTVO NA DUNAJU.

(Od našega rednega dopisnika.)

Tudi po vojni je sokolsko gibanje in življenje na Dunaju jako živahno, seveda ne slovensko, marveč češko. Vsak okraj ima svoje sokolsko društvo, in vsa so združena v »Sokolski župi doljeavstrijske, ki ima svoj sedež v Češkem Domu (Hotel Pošta v I. okraju, Drachengasse 3). Tam poleg je tudi šolsko društvo »Komenský«, pevsko društvo »Lumir«, Akademsko društvo, Slovanska beseda in druga društva.

V vseh okrajih imajo dvorane za telovadbo, imajo arene za poletno telovadbo na prostem, a za javne nastope imajo Stadion, ki je last društva »Češko srce«, Matice vseh društev. Nahaja se na koncu X. okraja, prav ob končni postaji tramvaja 67.

V Sokolu so v glavnem le pristaši meščanskih strank, kajti socialisti imajo svoje Telovadbe, ki imajo podoben kraj, izvzemši na čepicah rdeče teme in črne ovratnice. Tudi te Jednote so jako mnogobrojne, so isto tako češke, kakor sokolske vrste, in izpopolnjujejo v mnogih ozirih vspešno delo za češko manjšino na Dunaju.

Minule Binkošti je Sokolstvo na Dunaju pokazalo svojo moč, svoje delo, pokazalo je, kako je postalo mogočen faktor v življenju češko-slovanskega naroda v tem velikem mestu. Priredilo je svoj letošnji zlet v velikem obsegu, ki se je divno obnesel. — Ze v soboto je bila slavnostna akademija v Konzerthausu, v tej morda največji in najlepši dvorani srednje Evrope. Osem dni prej že so bili vsi sedeži razprodani. — Akademija sama je v ponos dunajskim Čehom.

Na Binkošti pa je bil prvi prvi dan sokolskega zleta z javno telovadbo povsem po načinu dosedanjih praških zletov. Nad 18.000 vstopnic je bilo razprodanih. Veličasten je bil pogled po Stadionu. Ta Stadion je za Čehé krasna prireditel. Poleg njega pa je še najmanj tako velik prostor za postranske potrebe. Poleg stalnega »Hostinca« je nasajen mlad lipov drevedov, ki bo za nekoliko let prava krasota in polet — dobrot. Na Stadionu so bili postavljeni zvočniki za poveljevanje in za govore. — Starosta sokolske župe avstrijske br. Velek je pozdravil vse navzoče in posebe goste iz CSR, zastopnike Čsl. Obce Sokolske, med njimi imenoma tudi med Slovenci dobro znana br. Praga. — V imenu Čsl. Obce je govoril br. dr. Rudolf Křivák. In ko so Sokoli iz Plznja pripeljali trak najstarejši sokolski zastavi na Dunaju »Sokol Viděn, I.), je godba zasvirala himno »Kde domov můj« in »Nad Tatru se blýska«. — Na koncu vseh nastopov so nastopili v slikoviti skupini vsi Sokoli, Sokolice in mladež, in končno smo videli divno sliko — Byvali Čechove ob zvoku iste stare koralne pesmi. — V pondeljek je bil dan Slovakov. Videli smo vse možne njihove narodne ples v divnih skupinah.

Skratka: Na tem tujem Dunaju sta bila binkoštna praznika — velika slovanska dneva, sokolska dneva, na katera morejo biti ponosni Čehoslovaki in mi ž njimi.

Nekako središče sokolskega življenja je Narodni Dom v Turnergasse 9., kjer se je vgnezdil tudi naš »Slovenski Kroček«, ki je postal član društva za vzdrževanje tega Doma na Dunaju. Tu smo Slovenci doma, smo na svojem, — tu smo vsako nedeljo v večjem številu zbrani.

Prihodnjo nedeljo bomo tu v svojih prostorih imeli tudi zastopnike Udruženja Jugoslovanskih žena in pa akademsko mladino, ki je združena v »Slogi«. Kroček jim bo predaval filme svojih štirih letošnjih izletov: film tirolske slavnosti pred Karlovo cerkvijo in film zleta Udruženja žena in »Sloge« pretekli petek v Bockeller v Nussdorfu, kjer je bil navzoč tudi poslanik dr. Andjelinović.

Mirko Javornik:

Polet čez ocean

(Dalje.)

Defekte sem imel redko in tovariši so se me začeli izogibati kakor v bojazni, ki je bila le nerodno naličena zavist. Bili so vsi praznoverni, le jaz sem letal brez talismanov.

Ko sem šolo že skoro končal, se mi je zgodila nesreča. Vnel se mi je aparat. Ni bilo visoko in pristal sem na čudnem terenu, napol omamljen in precej ranjen. Vsi so govorili, da je bil to izreden slučaj, da sem se rešil. Vraga, kakšen slučaj — saj sem bil ves čas miren in sem se zavedal, kaj moram storiti, da ne poginem.

To me je še bolj zresnilo in postal sem še samozavедnejši. Bil sem prepričan, da moram vedno imeti srečo in da se mi ni treba ničesar bati. Na zemljo me ni dosti več vezalo, dasi sem občeval z ljudmi, hodil v družbo in na zabave. Bil sem kot planinec, ki o svojih najslabših in najtišjih doživljajih tam gori molči. To je bil nekak tajen, tesan spoj z naravo. Ko gar je to prišlo, ga ta objem ne spusti do smrti.

Ljudje, ki so usmerjeni v višino in prostranost, nimajo sreče na svetu. To si zapomnite. Menda je že tako usojeno.

Ko sem dovršil šolo, so me silno vabili, naj vstopim v armado. A ozka uokvirjenost v operacijske načrte in terensko fotografiranje ni bi-

lo zame. Šel sem v Berlin na enoletni praktični kurz in dobil diplomu letalske akademije.

Breguet mi je kupil malo sportno letalo in z njim sem se udeležil prvega krožnega leta po Evropi. Novina sva bila dva, jaz in Knot Hilghers, kolega z akademije. Zmagal sem s peturnim naskokom in ves svet se mi je čudil. Cilj je bil v Berlinu, kjer so me poznali in me sprejeli kot Boga.

Se sam nisem verjel, da je res. V nepreglednosti obrazov, krikov, letakov, smeha, rož in reporterskih namer sem uzi in videl samo gospodično, ki mi je v imenu domovine izročala šop krvavo rdečih vrtnic. Pozneje sem ji dejal, da je bil to simbol.

Drugi del tragedije.

Do zdaj sem vam povedal samo prvi del. Sebe. Igro o moji tragediji, da povem sentimentalno. V Berlinu s je začel drugi del. Protiigra. Ona — žena. Princip sveta proti principu višav in duška.

Mlle. Jeanne Besnardova je bila hčerka berlinskega poslaniškega tajnika in ena najbolj znanih mladih dam iz berlinske družbe. To sem izvedel pozneje.

Saj veste, kako je pri takih sprejemih. Človeka utrujajo. Jaz sem brenpel proti, v mir. Ne da bi preziral priznanje. Človek za vsako svoje delo išče priznanja. Nesebičen je samo tisti, ki tega ne kaže na zunan. Ampak poznal

sem maso. Pa kaj bi vam govoril.

Drugi dan je bil slovesen diner na poslaništvu. Komaj sem čakal ure, zakaj gospodična Jeanne je bila v mojem življenju prvo srečanje, ki se me je dojmilo vse drugače kot tista slučajna poznanstva in ljubezni z ulice ali s promenad. Bilo je eno od tistih erotičnih srečanj, kot srečanje in zbližanje dveh magnetov, ki vse atome uredi in usmeri na združitev. Ali brez primere povedano — eno od tistih, ki človeka vzbuni in vzbudi strast. Je nekaj v nas, kar ni ne v pogledih ne v besedah, pa je močnejše od njih.

V meni se pa ni zganila ravno strast, ampak še nekaj silnejšega, kar me je prevzemalo in prepaalo vsega.

Nisem mislil, da bi bilo pri meni še to močnejše. Imel sem se za tako usmerjenega, da bi mogla samo smrt pretrgati mojo pot.

A to je bil samo namišljena življenjskost človeka pri dvaindvajsetih letih in narava je šla nezaznavno preko nje.

Ko je auto obstal pred poslaništvom, sem kar planil med novinarji po stopnicah v prvo nadstropje in v sprejemnico. Mlle. Jeanne je bila že tam v bajni, rdeči toaleti. Ostala mi je v spominu, ker je bila ena izmed odtentkov, ki so rdeli na nebu, kadar sem ob solnčnem zahodu letel.

Ko sem jo pozdravil, sva se pogledala iz dna v dno, a ona je pogled brž povesila. Dovolj mi je bilo to. Novinarji so me odevlekl

in dajal sem jim izjave, ki so bile še več kakor drzne.

Pri dinerju sem sedel poleg Jeanne in nisem mnogo govoril, čeprav je zahtevala, naj ji govorim o sebi. A je bilo preveč ljudi in preveč glasov in preveč zahtev, da bi se človek odpiral na globoko.

A sva postala kljub temu velika prijatelja in sva se razumela bolj s pogledi kot z besedami.

Jeanne me je začela potem ogovarjati z »mon héros silencieux« (moj molčeči junak), kar se mi je zdelo kot božanje.

Bilo mi je lepo in sesal sem vase njene lase, njene kretnje, njene poglede.

Bile so napitnice. Dviganje čaš in šumenje vina. Nisem dosti čul, jaz sem pil na zdravje svojega življenja, ki je valovilo z valovi njenih las.

Skoraj bi se mi zdelo vse otročje in romantično, da nisem pri vsem tem zaigral sebe. Bi dejal mladosti. A mladost je zame edina možna oblika življenja.

Včasih nisem verjel v nič, najmanj v heroizem zaradi žensk, ki se mi je zdel neskončna neumnost. Priznaval sem le heroizem zaradi samega sebe. A tisti večer se nisem pomišljal, ko me je Jeanne pozvala, naj se dvignem čez ocean. In sem ji obljubil. Sij njenih oči se je še zvečal.

»In avion bo nosil vaše ime.«

(Dalje prihodnjic.)

Jz Dravske banovine

Jz drugih bangvin

Maribor

m Nesreča v Bistrici. Na Kobjevi žagi v Bistrici pri Limbušu si je včeraj dopoldne zlomil levo nogo pod kolonom 25-letni delavec Josip Petročič iz Lobjnice. Zdravilo ga v tuk, bolnišni m Usden padec. Na Rušni cesti je včeraj padel 64-letni trgovec Alojzij Smolej, zlomil je desno nogo. Z rešilnim avtom so ga prepljali v bolnico.

m Nesreča drvjarja. V bližini Spodnje Poljskave je padel v sredo pod težko natovoren voz 16-letni drvar Ernest Ferlič. Kolo mu je nevarno poškodovalo desno nogo. Prepeljali so ga v bolnico.

m Karambol. Na Grajskem trgu sta v sredo krog 15. ure trčila s kolesi skupaj prodajalec Ivan Orešič in mehaniški vajenec Franc Horvat. Oba kolesarja sta odnesla zdravo kožo, pokvarili pa sta se kolesi, zlasti Horvatovo.

m Nesreča delavca. Ivan Snuderl, 27-letni pomočnik delavcev v Braunovi tekstilni tovarni, je v sredo po nesreči vletel desno roko pod gonilni jermen, ki mu jo je večkrat zaporedoma stisnil k kolesu. Iz nevarnega položaja ga je rešil sodelavec Ivan Kranjc, ki je stroj ustavil. Kljub temu je Snuderl dobil na roki, pa tudi drugod tako težke poškodbe, da so ga morali takoj prepeljati v bolnico.

m Dva vlom. V sredo popoldne med 13. in 16. uro je neznanec s ponarejenim ključem odprl stanovanje Terezije Gradišnikove v Vrbanovi ulici 87 in odnesel: črno moško obleko, vredno 1300 Din, hlače, vredne 100 Din, jopič 80 Din, čevlje 250 Din, lakaste 300 Din itd. v skupni vrednosti 3280 Din. V noči od srede na četrtek pa je nekdo odstranil omrežje z dvorišnega okna mesnice Rože Dolškové v Frankopanovi ulici 35, se splazil v mesnico in odnesel skatljivo kovanega drobiža in cigaret »Vardar« v skupni vrednosti 480 Din. Uvedeno posledovanje je bilo doslej še brez uspeha.

m Aretacija. Brezposelni pekovski pomočnik Anton F., star 31 let, je prišel v torek v Maribor, da bi nastopil pri okrožnem sodišču daljšo kazen. Spotoma si je nekje izposodil kolo in ga zastavil za 500 Din, v sredo si je pa pridržal se zavoj usnja nekega znanca iz Ruš, vredno 250 Din in ga hotel prodati. Bil pa je prej aretiran in bo sedaj sedel malo dalje kakor je nameraval.

Ljutomer

Vlom. Tudi pri nas so vlomile podjetni. Dosledaj še neznan zlikovec so vlomili v noči od binkoštnega ponedeljka na torek v vilo g. Sinigoja nad Ljutomerom. Z močnim tramom so izdrli železne križe iz pritličnega okna ter zlezli v notranjost vile. Premetali so vse, odnesli nekaj namiznih prtov, pustili pa že pripravljen drug plen, posteljnino, jedilno orodje itd., ker jih je menda nekdo preplašil. Škode je krog 1000 Din. Dobro so poznali hišne razmere, saj so si za vlom izbrali noč, ko lastnik ni spal v vili, ampak v mestu.

Cestni odbor. Namestnik načelnika sreskega cestnega odbora g. Viktor Kukovec je zaprosil kr. bansko upravo, da ga razreši te dolžnosti.

Obrotna vest. Podružnica trgovine mešanega blaga, ki jo je imela na Glavnem trgu g. Ema Zemljčič, je prevzel trgovec g. Venoj Vilar tudi kot podružnico.

Poljčane

Nove tablice s hišnimi številkami si je po vgladu ostalih občin slednjič nabavila tudi občina Pekel.

Iz sokolskega dela. Dramatični odsek pripravljajo pod vodstvom brata Fr. Kozjeka šalo v treh dejanjih »Navaden človek«. Igra se bo v priporočila na praznik 4. junija v dvorani g. Šumer ob pol 16. uri. Pridite, smeha ne bo manjkalo! — Opozorjamo, da se tudi že vsi telovadni oddelki pridno pripravljajo na naš prvi letni nastop, ki bo z veliko veselico v nedeljo 12. julija. — Zdravo!

Prometna ovira. Potok Breznica, ki teče tik ob banovinski cesti poleg pekelske šole, je precej v notranjost ceste izpodkopaval podporni zid svoje struge. Ker se tod okrog vedno motajo šolski in drugi otroci, je vedno nevarnost, da kdo zdrkne vanj. Pa tudi nemala prometna ovira je to za avtomobile in druge vozove, ki se ji na tej najprometnejši točki, težko izogibajo. Če pomislimo, da se tu skoz vozijo neprestano tuji v Rogaško Slatino in druge kraje ter da čaka škarpna popravila že nad mesec dni, bi bil skrajni čas, da se popravi in tako ta nedostatek odpravi.

Litija

Smrt. V Zgornjem Hotiču pri Litiji je predvčerajšnjim preminula v 65. letu starosti ugledna posestnika g. Marija Rus, vulgo Grege. Pokojna je bila mati uglednega posestnika g. Franca Grega iz Gradaca pri Litiji. Podlegla je vodenici. Zaljubljen naš sožalje.

Ga. Svetčeva, vdova po pokojnem L. Svetcu, je začela prenavljati svoje poslopje.

Potovanje po zvezdi večernici

89.

Dušan in Danica sta se slekla in obe sile obleke na vaje, da bi se posušila. »Vidiš,« je dejal Dušan veselo in razposajeno, »zdaj je naša ladja okrašena tudi z zastavami! Samo sirena nam še manjka, da bi preko jezerne gladine oznanjala naše veselo in zabavno potovanje v dafine neznane kraje. Toda — čakaj! Poskusil jo bom oponašati.«

Brezposelnost v jugoslovanskih premogovnikih

Majhen porast rudarskih delavcev v primeri s porastom rudarske industrije

Trbovlje, 28. maja.

Ko je v začetku lanskega leta pričel zaslovi v jugoslovanski rudarski industriji, smo menili, da je kriza le prehodna, toda že v drugi polovici leta 1930 se je pokazalo, da je kriza šele v početku in da bo zavzela širši obseg. Prvi meseci letošnjega leta so to domnevo v polni meri potrdili, kajti nade za večje dobave premoga iz rudnikov v Dravski banovini za državne železnice, se niso uresničile. Danes prete redukcije, ki bodo naše rudarje zadelo tem huje, ker se sedaj izseljevanje v večjem obsegu tako v druge države kakor tudi v rudnike južnih banovin naše države skoraj onemogočeno, ker je zajela gospodarska kriza takorekoč že ves svet.

Vseeno pa bodo naše rudarje zanimala števila, ki kažejo napredek našega rudarstva po osvoboditvi. Število rudarskih delavcev v naši državi je zadnjih 10 let naraslo od 35.236 na 43.049, kar v primeri z napredkom in porastom rudarske industrije ni posebno veliko. Ta neznačajni porast je pripisati predvsem mehanizaciji in racionalizaciji obratov, s čimer se prihranjujejo delovne sile ter nadomeščajo s strojnimi obratovi.

Kot najugodnejšo konjunktorno dobo je čas od 1923 do 1929, ko je naravnost primanjkovalje kvalificiranih rudarskih delavcev, kajti mnogi so se izselili v Francijo in druge industrijske države, kjer je bila industrija ta čas še v polnem razmahu. V naše rudarske revirje pa so v vedno večjem številu prihajali nekvalificirani, večinoma kmetijski delavci, ki so usnili v vrste kvalificiranih in profesionalnih rudarjev vedno večjo nestalnost.

Akoravno je število rudarskih delavcev v našem rudarstvu takorekoč stalno, vendar količina naših rudarskih proizvodov stalno narašča. Če vzamemo samo glavni, to je premog, vidimo, da se je produkcija, ki je leta 1922 pri 30.732 zaposlenih rudarjev znašala 3.729.329 ton premoga, zvišala do leta 1929 pri 33.500 zaposle-

nih rudarjev na 5.650.850 ton premoga. Iz tega se more sklepati, kako silno vpliva mehanizacija in racionalizacija rudarskih obratov na brezposelnost rudarskega delavstva. Dvig produkcije je pa pripisati tudi velikemu napredku v rudarski industrializaciji južnih banovin naše države. Še leta 1927 je bilo okrog 30 odstotkov rudarskih delavcev zaposleno samo pri odkopnih delih na obnavljanju rudnikov v Srbiji, ki so jih porušili za časa zasedbe med svetovno vojno. Ti rudniki so pričeli sedaj polno obratovati in bodo kmalu produkcijo še dvignili.

Mehanizacija je pa tudi zelo veliko pripomogla, da je tudi posamezni rudar zvišal produkcijo. Tako je pridobil v letu 1927 posamezen rudar 1590 ton premoga, dočim ga je pridobil v letu 1930 že okrog 1700 ton.

Zato bi bilo nujno želeli, da se tudi rudarska industrija stabilizira. Zaščitilo naj bi se predvsem kvalificirano in profesionalno rudarsko delavstvo, ki živi samo od rudarskega zaslužka. Kmetijsko delavstvo, ki prihaja v rudnike bodisi kot sezonsko delavstvo ali pa tako, ki ni navezano samo na zaslužek pri rudnikih, naj bi se sprejemalo v delo samo pod pogojem, da se ga lahko ob stagnacijah in neugodnih konjunkturah lahko manj zaposli ali pa odslavi.

Ustanovitev zvez rudarskih podjetij Jugoslavije pomeni nedvomno velik korak naprej v razvoju naše rudarske industrije. Solidarnost vseh rudarskih podjetnikov bo bistveno pripomogla k rešitvi perečih rudarskih problemov, predvsem pa bo delovala na to, da se naši jugoslovanski rudarski proizvodi uporabljajo v naši državi. S tem v zvezi bo tudi mnogo lažje uresničiti ustanovitev organizacije, ki se bo bavila s prodajo našega premoga in s preprečevanjem uvoza inozemskega premoga.

Zato bi bilo še želeli, da bi se tudi naše jugoslovansko rudarsko delavstvo prekoslej znašlo na enotni fronti, ki bo edina jamčila za uspehe v socialnem gospodarskem pogledu.

Novomeška občinska seja

V torek 26. t. m. ob petih popoldne se je zbral mestni občinski zastop v mestni posvetovalnici, da pod županovim vodstvom sklepa o raznih občinskih zadevah. Pregrupacija občin, ki v novomeškem srezu predvideva osem, oziroma deset velikih ali pa štirinajst srednjih občin, mestne občine same ne bo prav nič zadel. Ves občinski zastop se je izrekel v načelu za velike občine, ki edine morejo vedno večje upravno delo vršiti uspešno in v redu, glede mestne občine pa je bil soglasen sklep, naj ostane Novo mesto v obsegu dosedanjih meja.

Prošnji Sokolskega društva za odprodajo parcele št. 249 k. o. Novo mesto se iz mestno-gospodarskih razlogov ni moglo ustreči. Pri novi šoli se gradi obširno letno telovadišče, ki bo služilo tudi Sokolu. Na prošnjo Sokolskega društva se pogodba glede uporabe šolske telovadnice spopolni le v toliko, da je mestna občina kontramet poslojpa. Vse drugo ostane.

Mesogledne takse, ki so doslej znašale po 7 Din za veliko živino in po 4 Din za teleta in drobnico, se sedaj zvišajo za govejo živino po 9 Din, za prašiče po 8 Din, dočim ostane pri teletih in drobnici pri starem, po 4 Din.

Prošnji ing. Zalokarja, lastnika drogerije »Kreke«, za podelitev koncesije za prodajo strupov in zdravilnih zelišč se ugodno ter se obč. zastop izreče za krajevno potrebo.

Pri slučajnostih se sklone popraviti več cest, nabaviti ponekod nove luči, odstraniti za starim pokopališčem nagromadene drogeve, poskrbeti, da se zunanje lice neke hiše ob mestni periferiji po dolgi letih slednjič dostojno izlepša itd. Olepševalno društvo poroča, da je napeljalo na kopališče ob Krki vodovod ter izravnalo prostor pred kopališčem. Povrnejo se mu stroški.

Stroške za tujsko-prometno razstavo bo krila mestna občina in je odbor v ta namen votal 10.000 Din. Poskrbelo se bo, da bo tudi dolenska metropola dostojno zastopana in zmožna pokazati domačinu in tujcu, kako velik in dragocen biser naše zemlje se skriva doli pod bajnimi Gorjanci med veselimi goricami in tužnim Rogom.

Nastavili so se trije novi mestni stražniki. Občinski tajnik Franjo Avsec se po službeni pogodbi iz II/3 uradniškemu zakonu primerno prevede v VIII. čin, razred.

Drž. higijski zavod pošlje letos osem slabotnih in ubožnih novomeških šolarjev za mesec dni na Rakitno. Mesto prispeva 1500 Din.

Poravnalna ponudba trvdke »Novobor« radi dobave električnega toka se sprejme pod tremi pogoji: Obe stranki se za nazaj medsebojno odredeta vsem zahtevam (mestna občina Din 88.918, »Novobor« Din 725.000) — in se imenovane terjatve izravnavajo in pobotajo. Mestna občina poravnava letno letno v računih od 1. aprila lanskega leta do letošnjega 10. maja. Od tega dne dalje plača m. občina kilovat dnevnega toka po 150 Din, nočnega toka po 125 Din. Na vse drugo se mestni občinski zastop nič ne veže. Odobri pa se trvdki še račun Din 38.000.

Dve prošnji za nakazilo stanovanja v »mestni hiši« se zavrneta, ker sedaj ni nič praznega. Če bi se kaj izpraznilo, se bo vsako stanovanje razpisalo. Zavrne se tudi več prošnja za podporo, le Jožefu Mikcu se nakloni 50 — Din mesečne podpore. Ob nastopu večera se je seja zaključila.

Novo mesto

Tečaj o precepljevanju kostanjev se je sredi tega meseca vršil v Velikem Orehu pod Gorjanci v smihel-stopiški občini. Tečaj je vodil strokovni učitelj grmske kmet. šole g. Tone Flego, demonstrator je bil g. Ivan Kastrev. Ob tej priliki se je tam ustanovil v novomeški okolici prvi maronov matičnjak v velikosti 15.000 kvadratnih metrov. Enak tečaj je g. Flego vodil v št. Janžu dva dni in tudi tam ustanovil matičnjak. Prvi tečaj se je vršil na pobudo kmetijske šole na Grmu, drugi pa na prošnjo

podružnice sadjarskega in vrtnarskega društva v št. Janžu. Podpore za oba tečaja je dala kr. banska uprava.

Osebnost vest. Sodni pripravnik pri tukajšnjem okrožnem sodišču g. Anton Šporn je s kraljevim ukazom postavljen za sodnika sreskega sodišča v Cerknici.

Še o franciškanskem cerkvenem zakladu. Poročali smo že o veliki cerkveni tatvini in o najdbi ukradenih predmetov. Pred dnevi pa je franciškanski zakristan zapazil v cerkvi za obhajilno mizo v bližini zakristijskih vrat večji zavitek, ki mu spocetka ni posvečal nobene pozornosti, misleč, da je pozabil zavitek kak pobožnjak in bo že prišel ponj. Pa ga je kasneje še videl tam in je pogledal, kaj je neki v zavoju, ki se zanj nihče ne pobriga. Pa so bili zopet ukradeni predmeti. Drobnarija. Zlate vrvice, cerkvene rutice in slično. Čudno skesan mora biti tisti tat.

Kopalna sezija. Povsod iščejo mladi ljudje hladila v kopelih, za katere je pri nas prilike več kot dovolj. Krka je takorekoč zasedena. Na mestno kopališče je v imenu mestne občine napeljalo vodovod tukajšnje Olepševalno društvo, prostor pred kopališčem je zravnan in urejen, da bo letos poseben užitek kopanje tam pod železniškim mostom.

Ciganska sreča. Nad Rozinovim mlinom že dolgo lomijo številni cigani kamen. Te dni so zopet razstreljevali močno skalovje in kot pest debel kamen je prifrčal na več sto metrov oddaljeno cesto ter padel na tla poleg mlade ciganske matere, ki je baš tedaj hitela z otročičkom pod ciganske šotore. Le malo, pa bi jo bilo težko poškodovalo.

Radio-prenos nocojnega »Dvofakovega večera« iz velike dvorane Sokolskega doma bo za Novo mesto nekaj novega. Izvajanja pomnožnega orkestra z zborom so prvovrstna, kar je kritika že priznala, zato naj nihče ne zamudi nocojnega prilike ter naj pohiti na umetniški večer!

Trebnje

Deputacija pri banu. Pretekli teden je posetila bana v Ljubljani deputacija naše trebanjske doline, ki jo je vodil župan g. Josip Zupancič. Deputacija je pojasnila g. banu gospodarske prilike našega ožjega dolinskega kotička in je sporočila g. banu najnujnejše želje glede sprejema bivših reduciranih oblastnih cest ponovno med banske ceste. Deputacija je zainteresirala g. bana tudi glede začrtane nove ceste Sela — Šumperk — Zužemberk in Dečja vas — Jordankal.

Akademija Sokola. Ob zaključku prednjaškega tečaja v Trebnjem se vrši v nedeljo 31. t. m. popoldne javna akademija na prostem pri Bukovcu pod Gradom. Akademija nam bo pokazala uspeh dela prednjaške šole. Na akademiji nastopijo vsi oddelki s posebnimi vajami. Prijatelji Sokola vabljani!

Seja mirenškega okrožja. Pretekli teden se je vršila v Trebnjem seja mirenškega okrožja, kjer je bil glavni sklep, da se vrši 14. junija okrožni zlet, obvezen za vsa društva mirenškega okrožja, in sicer v št. Rupertu. Priprave okrožja za ta nastop so v polnem teku in je za nastop sam veliko zanimanje.

Nabor v Trebnjem. Letošnji nabor za občine sodnega okraja Trebnje se vrši v Trebnjem v novi občinski pisarni 15. junija. Naborniki naj pridejo k naboru popolnoma trezni in naj se strogo drže razglasenega ukaza.

Lovske pravice. Lovske pravice za občine novomeškega sresa bodo oddane v zakup za dobo enega leta 17. julija 1931 ob 10. uri pri sreškem načelnstvu v Novem mestu.

Precepljanje šmarnice. Vinogradništvo Dravske banovine trpi na svojem dobrem glasu radi šmarnice. Gospodarski interes banovine kakor tudi zdravje naroda zahteva, da se šmarnica iz vinogradov čimprej iztrebi. Da se to omogoči, se priporoča precepiti šmarnico v zelenem — dobri domaćini vrstami. Da se zeleno precepljanje čimbolj razširi, se bodo dajale nagrade v znesku Din 050 za vsak uspešno precepljen

trs. V ta namen naj predlože vinogradniki nekolkovano prijavo na pristojnem županstvu in označijo število precepljenih trsov. Priporočamo vinogradnikom, da v lastnem kakor tudi v interesu skupnosti precepijo svojo šmarnico in tako iztrebijo iz svojih vinogradov naše najhujše zlo.

Uspešno delovanje Kmetijske strojne zadruge v Trebnjem. Nedavno ustanovljena Kmetijska strojna zadruga v Trebnjem si je že nabavila najmodernejšo motorno mlatilnico s pogonom 10 HP. Da se omogoči lažje odplačevanje mlatilnice, je banska uprava poklonila zadrugi Din 20.000.

Podčetrtke

Občni zbor. Dne 17. maja se je vršil tu občni zbor tukajšnje kmetijske družbe, ki pa se je spremenil v lepo kmetijsko zborovanje. Ker je bila udeležba precejšnja, prišli so odborniki iz sosednih občin in župnij — je imel nato lepo in izčrpano predavanje o sadjarstvu tukajšnji g. šolski upravitelj g. K. Kobale, ki se trudi že leta tu s sadjarstvom. In uspeh ni izostal, kdor pride v tukajšnje okolice, vidi, kako je vsak prostor zemlje zasajen s sadnim drevjem, ki ga dobavlja večinoma g. upravitelj. Omenil je gošpod predavatelj, da je gojitev sadjarstva za sedaj, pa tudi za bodočnost Dravske banovine največjega pomena. Ob koncu se je dotaknil sadnih škodljivcev in načina, kako jih je treba zatirati. Navzoči zborovalci so poslušali z zanimanjem strokovnjaški govor in so se razšli prav zadovoljni. Vse to pa dokazuje, kako potrebna so danes taka predavanja. Gospodu šol. upravitelju pa naša največja zahvala za njegov trud.

Hrastnik

Nezgoda v kemični tovarni. Pri izpraznjevanju cisterne za kisline je bil zaposlen delavec Alojzij Centrich, pa se je s kislino polil po rokah, životu in tudi po glavi. V nevarnosti je, da izgubi oko.

Bohinj

Zlata poroka. Na Koprivniku smo imeli o binkoštih zlato poroko. Dočakala sta jo zakonca Jeklar Jožef in Jeklar Mina. Popoldne ob 4. uri sta se pripeljala na okrašenem vozu s svati v cerkev, kjer ju je poročil domači župnik. Želimo zlatoporočencema dočakati vsaj še toliko let, kolikor sta jih preživela skupaj dosedaj.

Smrtna kosa. Umrla je Stare Mina, ki je že dalj časa bolehal. Tako je od novega leta zasut že enajsti grob, dočim jih je umrlo vse lansko leto samo pet.

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.
Začetek ob 20. uri zvečer.
Petek, 29. maja: Zaprt.
Sobota, 30. maja: »Y X Zc. Red A.
Nedelja, 31. maja: »Pri belem konjaku«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Opera.
Začetek ob 20. uri zvečer.
Petek, 29. maja: Zaprt.
Sobota, 30. maja: »Fidelio«. Red C.
Nedelja, 31. maja: »Oj ta premetana ljubezen«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU
Petek, 29. maja: Zaprt.
Sobota, 30. maja ob 20. uri: »Labirint« ab. A. Krstna predstava.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Sobota, 30. t. m. ob 20-30: Bumbury, zaključna predstava.

Radio

Ljubljana, petek, 29. maja. 12.15 Plošče (solo instrument — fantazije). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, bora. 18.00 Salonski kvintet. 19.00 Prof. Niko Kuret: Smernice sodobnega ljudskega teatra (Nova smer v Franciji). 19.30 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. 20.00 Gospodinja ura, gđ. Cilka Krekova. 20.30 Prenos glasbene matice iz Novega mesta. 22.30 Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, sobota, 30. maja. 11.45 Solška ura. 12.15 Plošče (mešan program). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče. 18.00 Prenos iz velesejma: balalajke »Kremelj«. 19.00 Dr. L. Čampa: Časnikar in časnikarstvo. 19.30 Ga. Orthaber: Angleščina. 20.00 Rogo Pleničar: Šah. 20.30 Koncert Ferijalnega saveza iz Maribora. 21.30 Slagerje poje g. Premelj. 22.00 Čas, dnevne vesti. 22.15 Prenos iz Bleda. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, petek, 29. maja. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 20.30 Beograd (koncert). 22.40 Lahka glasba.

Zagreb, sobota, 30. maja. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 19.35 Poročila. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 »Simone Bocanegra«, opera, Verdi.

Beograd, petek, 29. maja. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 15.00 Ljudsko-solški radio. 16.00 Plošče. 17.00 Narodne (kvintet). 17.30 Vokalni koncert. 18.00 Popoldanski koncert. 19.30 Nemščina. 20.00 Komedia. 20.30 Beograjski kvartet. 21.30 Vokalni koncert. 22.00 Koncert radio orkestra. 22.30 Novice. 22.50 Po Evropi.

Beograd, sobota, 30. maja. 11.30 Plošče. 12.35 Koncert radio orkestra. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Popoldanski koncert. 18.00 Sokolstvo. 19.20 Predavanje. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 »Simone Bocanegra«, opera, Verdi (Zagreb); nato plošče.

Praga, petek, 29. maja. 10.50 Solški Radio. 11.00 Plošče. 12.25 Brno. 16.05 Plošče. 16.20 Otroška ura. 16.30 Brno. 18.05 Plošče. 19.05 Igra: »Kanački vedno ne pojo«. 21.00 Brno. 22.20 Moravska Ostrava.

Praga, sobota, 30. maja. 11.15 Plošče. 12.25 Bratislava. 16.30 Moravska Ostrava. 19.05 Groteska. 19.30 Poljudna glasba. 20.30 Ljudski večer. 21.00 Orkester. 22.30 Moravska Ostrava.

VI. občni zbor ljubljanske borze

Včeraj popoldne ob 4. uri se je vršil v prostorih ljubljanske borze v poslopiju »Trgovskega doma« v Ljubljani VI. občni zbor ljubljanske borze. Zborovanje je otvoril predsednik g. Dragotin Hribar, ki je pozdravil navzoče, imenoma pa še zastopnika borznega komisarja načelnika g. Franjo Bajiča, ki zastopa odsotnega borznega komisarja finančnega komisarja dr. Josipa Povaleja in pa zastopnika finančnega ministristva upravnika Narodne banke g. Ivana Gregoriča.

V svojem nadaljnjem govoru se je g. predsednik spomnil umrlih članov: gg. Antona Kristana, Petra Majdiča in Petra Kozine, kar so navzoči vzeli na znanje.

Iz obširnega in izčrpnega poročila posumnemu najmanjšemu. Leta 1930 bi karakterizirali z besedami »kriza«, »depresija«. Vir teh gospodarskih neugodij je bila Amerika, od koder se je epidemio širil val gospodarske depresije po vsem svetu. Gospodarska nasprotstva so poostriala konkurenčni boj, pojavila so se različna trgovinsko-politična stremjenja, ki so se odražala v carinskih zaščitah, agrarnem protekcionizmu, preferenčnem sistemu itd. Ozdravljenja pa ta stremjenja niso doprinesla.

Gospodarsko leto 1930 je naša država zaključila s pasivno trgovinsko bilanco 180 milijonov dinarjev. Vendar ta slika nima za nas takih dalekosežnosti, kot jih nam nudi površen pogled. Analiza trgovinske bilance kaže, da smo v izvozu hranil in pijšč sicer skromno, vendar pa uspešno napredovali. Izvoz naših glavnih pridelkov žita in lesa je bil v pretečenem letu možno prizadet. Pri nadaljni analizi bilance pa moramo ugotoviti, da se je tudi uvoz tujega blaga v preteklem letu znatno zmanjšal. Posebno ostro je stopila v ospredje v minulim letu agrarna kriza, ki nam je predložila vso resnost agrarnega vprašanja.

Zito, Lanska žetev v naši državi ni bila najugodnejša. Kvantitativno smo pridelali nekoliko več kot znaša lastna poraba, kvalitativno pa so nekatere provenience pšenice znatno zaostale za predlansko. Tudi v krajih naše banovine je letina zaostala tako kvantitativno kot kvalitativno za letino 1929. Vremenske neprijetnosti so povzročile mnogo škode. Splošno vladajoča gospodarska kriza je posebno pogubonosno vplivala na malega kmeta, ki pri prodaji svojih pridelkov ne izkupi niti toliko, da bi kril produkcijske stroške. Razvrednotenje poljskih pridelkov v primeri z industrijskimi izdelki se je močno nagnilo na škodo kmeta.

Na ljubljanski borzi je bilo v preteklem letu zaključenih 406 vagonov žitaric in mleviskih izdelkov, promet se je potemtakem povečal za 64 vagonov, kljub temu pa se je vrednost zmanjšala za 1.586.905 dinarjev.

Les, Gozdna in lesna industrija je v Jugoslaviji in še posebno v naši banovini eden najglavnejših faktorjev našega narodnega gospodarstva. V pretečenih letih se je pokazal konstanten razmah in pravic te panoge vse do leta 1930. V tem letu pa je nastopil npravnost katastrofalen preobrat. Lesna industrija je skrbila svoje obrate, nezaposlenost narašča, izgledi za zboljšanje pa so zelo pihi. Promet lesnih kupčij izkazuje nazadovanje za 796 vagonov v znesku 3.647.000 dinarjev.

Tudi drva, katerih produkcija se je močno povečala, so našla vsled slabe zime malo odjema v primeri s prejšnjimi leti. Izvoz oglja je bil boljši, čeravno so cene tudi tega goriva močno nazadovale. Povpraševanje po pragojih je bilo veliko, do večjih zaključkov pa ni prišlo. Isto velja tudi za brzojavne drogeve.

Situacija v bukovem lesu je bila vse leto slaba, edini testoni so našli kupca, toda tudi tu je zanimanje popustilo.

Za mehak les je vladalo v začetku leta veliko zanimanje, cene so poskočile in prekoračile celo normalni nivo. Produkcija se je povečala, skladišča so se polnila. Kmalu pa se je pokazala reakcija, situacija se je stalno slabšala. Ruski dumping je nastopil in povzročil popola preokret na svetovnem lesnem trgu. Kljub nekakemu monopolu je naša banovina izvozila precej manjšo količino tramov, še manj pa bordonalov. Da se ohrani pri nas vsaj ta vrsta produkcije, je potrebno, da se izdeluje samo sortirano blago.

Položaj v hrastovem lesu ni bil tako prevrten, posebno pri nas, posebno je bil razloga, da nimamo velika hrasta, ki bi bil sposoben za izdelavo prvovrstnega blaga. V splošnem pa je bilo stanje tudi v hrastovini neugodno.

Vrednostni papirji. Tudi denarnemu trgu je dala gospodarska kriza posebno obeležje. Vrednostni papirji v prekomorskih, kakor tudi kontinentalnih državah so ogromno nazadovali. Rekord pa je doživel ponovno ameriški denarni trg, ki je v enem letu zaznamoval izgubo 37 milijard dolarjev. Tudi v drugih kontinentalnih evropskih državah niso bile prilike boljše. Kljub izobilici kapitala so iz finančnih operacij povsem izginili dolgoročni krediti, ki so jih nadomestili kratkoročni krediti. Denarni brezposelnosti je uporno kljubovala kreditna stiska. Vsa znižanja obrestnih mer niso mogla odstraniti te anomalije.

Naše domače prilike nudijo v tem pogledu posebno značilnost. Splošni indeks delnic, kotiranih na borzah, se je znižal od 122,9 na 110,7 točk. Indeks delnic gozdarskih podjetij pa se je znižal celo od 119 na 74,2. Skupni promet efektivnega tržišča ljubljanske borze je nazadovoval za 16%. Prvo mesto pri doseženem zavzemajo državni papirji in to 60% vsega prometa.

Devize. Vrednost našega dinarja je tudi v preteklem letu dejansko stabilna. Na deviznem trgu je tudi v preteklem letu Narodna banka

krila svojo potrebo. Devizni promet ljubljanske borze je znašal v preteklem letu 978.739.787-68 dinarjev in se je znižal za okoli 21 milijonov. Devizno poslovanje se je zmanjšalo le vsled neugodnih razsvetlovanj gospodarskih prilik.

Borzo razsodišče je v pretekli poslovni dobi pokazalo prav lep razmah. Tudi inozemski trgovci se v čedalje večjem številu pri sklepanju kupčij pogodbeno podvrže ljubljanskemu borznemu razsodišču celo takrat, kadar vrše posle izven Slovenije kot prodajalci. V tem oziru gre največ zahvale in priznanja vsem gg. predsednikom in razsodnikom, ki so doprinesli k takemu uspehu.

O finančnem položaju institucije v pretekli poslovni dobi je poročal direktor g. Josip Gogala, ki je analiziral posamezne bilančne postavke, kakor tudi račun zgube in dobička. Poslovni uspeh: Din 824.619— sestavljajo v glavnem sledeče postavke: članarina Din 60.500—, kotacije Din 33.952—, kurtaža v blagovnih in deviznih kupčijah Din 354.646-06, razsodiščne pristojbine Din 350.196-44 in ekspertize 2950— dinarjev. Uspeh se je povišal za okoli 14.000 dinarjev. V računu bilance je važna nova postavka pod imenom stavbni sklad, ki znaša Din 591.164— in ki predstavlja skupne uspehe ljubljanske borze. Čisti dobiček borze za leto 1930 je izkazan z Din 280.704-71, tako da znaša skupni stavbni sklad znesek Din 871.869-28. Govornik je nato predlagal obnememu zboru absolutorij.

K besedi se je nato oglasil podpredsednik g. Ivan Jelačin ml., ki je prebral dopis Društva industrijev za Dravsko banovino ki se obrača do ljubljanske borze v velevažni zadevi vprašanja poravnave izven konkurznega postopanja. Govornik je podrobneje ožigolal mahinacije izvestnih krogov, ki se takorekoč obrtoma pečajo s poravnalnimi postopki in ogromno škodujejo naši trgovini. Ugotovil je na podlagi statističnih podatkov Društva industrijev, da zavzema naša banovina že tretje mesto v številu prisilnih poravnav, čeravno po svoji razsežnosti, številu prebivalstva in tudi narodnem bogastvu daleko zaostaja za drugimi banovinami. Predlaga, da se temu brezvestnemu postopanju napravi konec, in se s sodelovanjem drugih gospodarskih organizacij podvzamejo potrebni koraki na merodajnih mestih, da se ukine zakon, ali pa vsaj doseže zvišanje poravnalne kvote na 75%. G. direktor dr. Štokar predlaga, da se sestavi zadevna resolucija, kar se sprejme.

Volitve. Volitve so obsegale izbor 5 članov borznega sveta in to g. Hribar Dragotin, Kavčič Josip, Niklsbacher Ferdo, Schwinger Rihard in Sarabon Andrej; izbor petih članov finančnega odbora, ki je ostal isti in izbor 13 članov borznega razsodišča in to gg. Avenek Ivan, dr. Mirko Božič, Florjanič Stanko, Hedžet Matej, Hartman Peter, Jovan Janko, Knez Zdenko, Kobi Srečko, Levičar Janko, Medić Fran, Menardi Cezar, Popović Evald in Stupica Fran.

Gosp. predsednik je zaključil občni zbor z željo, da bi ta naša institucija tudi v bodoče delovala in napredovala v korist našega gospodarstva.

Napredek v naši bikoreji

Licencovanje bikov v kranjskem okraju. Kranj, v maju.

K licencovanju so prignali 233 bikov. Od teh je bilo potrjenih 153, izvrženih pa 82. 35% prignanih bikov je bilo nesposobnih, 7% je dobilo oceno pod 24 točk, 32% je srednje dobrih (od 24—25 točk), 26% prav dobrih (26 do 29 točk). 29 točk je dobilo 7 plemenjakov, 30 točk pa nobeden. Vsak tretji bik je bil torej nesposoben, a na 4 bike pride po en prav dober plemenjak. Te številke povedo vse. Zvezo živinorejskih salekcijskih združenj in njenih 16 članic v kranjskem okraju čaka že veliko delo. Glavno nalogo pa imajo bikoreji. Ti morajo vendar uvideti in vpoštevati poglobljene pogoje dobre bikoreje, to so poreklo (pokolenje), životne oblike, užitnost in čista pasma. Vse to bo mogoče doseči v zadostni meri le s pravilnim odbiranjem (selekcijo). Vpoštevati pa je tudi pravilno mladostno vzrejo ter dobro oskrbo in krmo. To je danes vse še zelo pomanjkljivo. Priznati pa treba, da je bikoreja draga, da zahteva obilo žrtve, ki jih skočnina in poznejši izkupiček za prodano žival niti zdaleka ne povrnejo. Zato je pač dolžnost občin, živinorejskih združenj in drugih, da s primernimi prispevki pomagajo dobrih bikorej, da se bo reja plemenjakov vsaj nekoliko izplačala. Drugače bo marsikoga minila dobra volja za ta posel. To pa bi bilo v znatno škodo živinoreji in vsemu kmetkemu gospodarstvu.

Licencovanje in razstave pričajo, da Gorenji vse premalo gledajo na najznačilnejše pasemske znake pingavške živine. Važni sta životna oblika in užitnost, ampak glede na plemensko kupčijo ni čistost pasme nič manj važna. Opasno so se razširile bistvene barvne hibe, ki so navidezno sicer malenkostne, ki pa onesposobijo velik odstotek gorenjske živine za sprejem v rodovnik in za plemensko kupčijo. Zato je bilo popolnoma pravilno, če je komisija strogo postopala in izvrгла vse glede pasme dvomljive plemenjake. Res, da to reja boli, ampak brez tega ne gre. Da odbirajo bikoreji živali s pasemskimi napakami za rejo, je žalostno in le njihova krivda. Saja vendar gre k mesarjem najmanj 30% pasemsko skoro brezhibnih telet! Vzroke je iskati deloma v nezanimanju. V bodoče upajmo, da bo bolje, saj so lani in letos živinorejci večkrat videli in slišali, na kaj vse treba gledati pri izbiri plemenske živine. Letos se jim je ponovno razposlalo navodila, tako da prihodnje leto ne more biti izgovorov. Če bi kateri ne prejel navodil, naj se obrne na pristojno županstvo ali sresko načelstvo. Običajna zabavljanja

na komisijo nič ne pomagajo, bikorejec si mora najprej pridobiti najpotrebnejše strokovno znanje in se po njem ravnati. V splošnem pa je vendar le opaziti napredek pri bikoreji. Napredovanje bo moralo biti od leta do leta večje, če gremo po začetni zadružni poti vztrajno naprej.

Josip Sustić

Gospodarske vesti

× Brodska tovarna vagonov se reorganizira v tovarno poljedelskih strojev. Prva jugoslovanska tovarna vagonov, strojev in mostov d. d. v Brodu na Savi, ki je dobavila naši Maloželezniški družbi tramvajske vozove, je imela včeraj svoj redni občni zbor, na katerem se je staval predlog, da se podjetje preimenuje v tovarno poljedelskih strojev. Motivacija za reorganizacijo se utemeljuje s tem, da se fabrikacija vagonov ne rentira.

× Poljedelska razstava v Pragi. Od 30. maja do 7. junija se bo vršila v Pragi velika poljedelska razstava, ki jo priredi Poljedelska zveza češkoslovaške republike. Poleg domačih proizvodov bodo zastopani tudi inozemski pridelki. Uprava Zveze je povabila preko poljedelskih organizacij tudi naše poljedelce k udeležbi.

× Mednarodna konferenca dela v Zenevi. V četrtek se odpravi v Zenevi mednarodna konferenca dela. Na dnevnem redu so med drugim sledeče točke: Določitev starostne dobe za deco, zaposleno v neindustrijskih panogah; delovni čas v premovalniških in revizijskih konvencij o prepovedi nočnega zaposlenja žensk.

× Nemško posojilo. V uradnih krogih demantirajo inozemska poročila o tem, da namerava Nemčija najeti veliko mednarodno posojilo, da prepreči polom svojih reparacijskih davkov in da izvede Youngov načrt. Nemčija po naziranjih teh krogov, ne namerava podaljšati sedanjega stanja s tem, da poplača reparacije s posojili. Pač pa bo skušala znižati reparacije kot take. Tudi v tem pogledu pa Nemčija še ni nastopila iniciativno. Če bo Nemčija v tem pogledu v stiski, pa se ne bo obrnila za pomoč preko Društva narodov.

Borzna poročila

dne 28. maja 1930.

Devizna tržišča

Ljubljana, 28. maja. Amsterdam 22-78—22-84, Berlin 13-46—13-49, Bruselj 7-8976, Budimpešta 9-9014, Curih 1095— do 1098—, Dunaj 7-9566 do 7-9866, London 275-51—276-31, Newyork 56-62, Pariz 22-05, Praga 167-70—168-50, Trst 295-85—297-85.

Zagreb, 28. maja. Amsterdam 22-78—22-84, Dunaj 795-66—798-66, Berlin 13-46—13-49, Bruselj 789-76 bl., Budimpešta 990-14 bl., London 275-51—276-31, Milan 295-85—297-85, Newyork ček 56-52—56-72, Pariz 22-05—22-05, Praga 167-70—168-50, Curih 1095—1098.

Beograd, 28. maja. Berlin 13-46—13-49, Dunaj 795-66—798-66, London 275-51—276-31, Milan 295-85—297-85, Newyork 56-52—56-72, Pariz 22-05—22-05, Praga 167-70—168-50, Zürich 1095—1098.

Dunaj, 28. maja. Amsterdam 286-20, Atene 9-2275, Beograd 12-5475, Berlin 169-04, Bruselj 99-06, Budimpešta 123-99, Bukarešta 4-2337, London 34-5987, Madrid 67-75, Milan 37-25, Newyork 711-20, Pariz 27-8425, Praga 21-0737, Sofija 5-1535, Stockholm 190-75, Kopenhagen 190-75, Varšava 79-72, Zürich 137-57.

Curih, 28. maja. Beograd 9-126, Pariz 20-2525, London 25-1625, Newyork 517-35, Bruselj 72-025, Milan 27-085, Madrid 48-30, Amsterdam 208-025, Berlin 122-87, Dunaj 72-72, Sofija 3-73, Praga 15-3287, Varšava 57-90, Budimpešta 90-21.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb. Zagreb, 28. maja. Državni papirji: 7% inv. pos. 87—87-50, vojna škoda ar. 416—417-50 (417-50), kasa 416—417-50 (418, 417-50), junij, julij, avgust 416 d., 4% agr. obv. 50—51, 7% Bler. ar. 81—81-15 (80-50—81-50, 81), k. 80 do 87-50, 81-25, 8% Bler. 89—91, 7% pos. hip. b. ar. 83-50—84-50, Begluške 65—66, Banke: Hrvaška 50—60, Prastrediona 950—955, Union 170—174, Jugo 72—73, Ljublj. kred. 120 d., Medjunarodna 67 d., Narodna b. 7700—7800. Industrije: Šeferana Osijek 245—260, Trboveljska 238—245, Slavonija 200 d., Vevče 120 d., Tob. srečke 24 bl., Rdeči priž 45 bl., Zemaljska 138—139, Nar. šum. 25 bl., Guttman 130 do 133, Slaveks 25—27-50, Danica 70 bl., Drava 234—236, Isis 50 d., Dubrovačka 300—340, Jat. pl. 510 d.

Beograd, 28. maja. 7% inv. pos. 87-50—88, 7% Bler 81-25, 7% pos. hip. b. 84—84-50, 4% agr. obv. 50-50—51, 6% begl. obv. 65-50, loterijske srečke 90, tobačne srečke 20, vojna škoda 416-50 do 417-50, ult. julija 417-50—418, Narodna b. 7700.

Dunaj, 28. maja. Bankverein 15-20, Dunav-Sava-Adria 12-80, Prioritete 92-40, Ruše 25-25, Trbovlje 27-50.

Notacije naših državnih papirjev v inozemstvu

London, 28. maja. 7% Bler 79-50—81.

Newyork, 28. maja. 8% Bler 85—90, 7% Bler 79—80-50, 7% pos. Drž. hip. b. 83—83-75.

Zitna tržišča

Na ljubljanskem tržišču tendenca neizpremenjena čvrsta; promet 2 vagona pšenice.

Novi Sad, 28. maja. Pšenica: 79/80 kg: srednjebaška 197-50—200, baška okolica Novi Sad 195—197-50, baška okolica Sombor 185—187-50, baška potiska Slep 202—205, gornjebaška 200 do 202-50, gornjeban., ban. Bega Slep 197-50 do 200, sremska 78 kg 180—187-50, sremska okolica Indija 78 kg 185—190, slav. 78 kg 180 do 185, slav. Slep 77/78 kg 175—180, Koruza: baška, sremska 102-50—105, baška, sremska Tisa Slep 104—106, baška, sremska Dunav, Sava Slep 104—106. Mok: baška 0, 00, 112-50—117-50, ostala neizpremenjena. Otrobi: baški, sremski, ban., slav., v Julavrečah 112-50—117-50, Promet pšenica 1 vagon, koruza 16 vagonov, moka 4 vagona, otrobi 2 vagona. Tendence mirna.

Budimpešta, 28. maja. Tendence neodejena. Promet miren. Pšenica: junij 14-50—14-60 (14-59—14-60), Koruza: julij 13-57—13-73 (13-56 do 13-57), avgust 13-70—13-90 (13-68—13-70), trans. julij 11 (10-90—11).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendence neizpremenjena mlačna, promet 1 vagon oglja.

Sport

Gradjanski : Ilirija

V nedeljo se zopet prične boj za točke. Zopet bomo imeli v Ljubljani znamenite zagrebške »purgare«. Njih gostovanje pomeni za ljubljano vedno atrakcijo. Dostikrat so že bili pri nas — vendar niso zastopali zagrebški nogomet preveč uspešno. Kakor rečeja nit se že dolga leta vlečejo porazi Gradjanskega v Ljubljani po Iliriji. Stvar je postala že tradicijonalna; človek bi skoraj mislil, da pozabijo igrači Gradjanskega, kadar igrajo z Ilirijo, vse, kar znaajo. Glasom tradicije bi marsikdo domneval, da tudi sedaj ne bo drugače. Stvar pa ni taka. Pomisliti je treba, da je Ilirija zmagala večinoma le v prijateljskih tekmah, le enkrat je tudi v prvenstvu odpravila Zagrebčane s 5 : 0. Ne smemo pozabiti, da je velika razlika med prijateljsko in prvenstveno tekmo. Gradjanski ima v svojih vrstah rutinirane tekmovalce, ki bodo v odločilnem trenutku — in to je prvenstvo — zaigrali vse drugače. Šlo jim ne bo samo za točke, temveč tudi za prestiž Zagreba napram Ljubljani.

Ilirija igra doma. Znatno plus ima moštvo v tem, da se zaveda, da nasprotnik ni nepremagljiv in da je baš od Ilirije doživel občutne poraze. Sedanji mladi igrači Ilirije bodo čutili v sebi vsekakor ponos, da ne prelomijo stare tradicije. Nasprotnika kljub temu ne podcenjujejo. Ze dostikrat je zmešal račune, ko tega ni nihče pričakoval.

Vsekakor si bosta oba nasprotnika nudila ostro borbo. Dotok občinstva bo, kakor vse kaže rekord.

Da bo tekma še bolj privlačna, sta se vodstvi obeh klubov dogovorila, da nastopita tudi s rezervnimi moštvi, ki bodela igrali predtekmo.

Obe tekni se vršita ob vsakem vremenu na igrišču Ilirije. Pričetek predigre ob 16., glavne tekme ob 17.45.

Po medsebojnem dogovoru sodi glavno tekmo g. Joksić, rez. g. Ružić oba iz Beograda. Oba sodnika sta znana kot prvovrstna in sta že sodila v Ljubljani v splošno zadovoljstvo.

20-letnica BSK

V času, ko se bo pri nas odločil boj za točke med Ilirijo in Gradjanskim, praznuje BSK 20-letnico svojega obstoja. V nedeljo se namreč prične pravoslavne binkošti. BSK ima zelo obširen spored. Med drugimi je povabil dva odlična inozemska gosta Eintracht iz Frankfurtu in F. C. Cete iz Francije. V moštvo Francozov igra tudi Beogradčana, naša internacionalca Ivica Bek in Stefanović.

Hitrec profesional? Glasom poročanja zagrebških časopisov, je dobil znani igralec Haška in večkratni reprezentativac Jugoslavije Hitrec laskave ponudbe Dunaja in Budimpešte. Hitrec se še ni odločil, preje namerava dokončati študij — stoji tik pred maturo. Izjavil pa je, da bo po maturi vsekakor zapustil Zagreb, do takrat pa bo ponudbe pošteno premislil.

Specifalni entel oblek in volan

francoski sistem pri

Matek & Mikeš
Ljubljana

(poleg hotela Štrukelj)
396 BREDa žepni robci kom. Din 2- Najmodernejše vezenje zaves, pregrinjaj in perila.

Mali oglasi

Oglasi socijalni in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par. Za pismene odgovore priložite znamko.

Oblastveno koncesijonirana

šolerska šola

J. Gabersčik

bivši komisar

za šolerske izpite

Ljubljana

Dunajska cesta 31

Prihodnji redni tečaj

prilpne 1. junija

Pozor!

Nemška tovarna klavirjev

Hauschultz-Berlin

poslala je na ljubljanski

velesojem 6 lepih pianin

ov, katere bo tovarna

prodala v reklamne

svrhe za polovično ceno. Izkori

stite priliko! Pianini

so razstavljeni na velesoj

stavljen v paviljonu E

30-32. 1342

Nogavice, roka-

vice, volna in

bombaž 463

anajceneje in v velik

izbiri pri

KARL PRELOG

Ljubljana, Židovska

ulica in Stari trg

Moderna električna

svetilna telesa

v nova stanovanja (lustre, ampule, krogla,

lampione etc.)

iz velike izbire solidno dobavlja in instalira

ELEKTROINDUSTRIJA D. D.

Ljubljana, Gosposvetska cesta 13

Telefon interurban 2314 983

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

Razglas.

Z odlokom kraljevske banske uprave Dravske banovine z dne 21. maja 1931., VI. No. 731/2, je bila podeljena mag. pharm. Jezovšek Emilijani apotekarska koncesija za obratovanje javne lekarne v Gorenji Lendavi.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine

v Ljubljani, dne 21. maja 1931.

Ban: dr. Marušič, s. r.

*

St. 55/1931.

1458

Razglas.

Strokovni izpit zdravnikov z ozemlja Savske, Dravske, Vrbske in Primorske banovine se bo vršil dne 8. julija 1931 ob osmih dopoldne v šoli narodnega zdravja v Zagrebu.

Po § 260 zakona o uradnikih z dne 31. marca 1931 se bo vršil izpit po pravilih za polaganje državnega strokovnega izpita uradnikov resora ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje z dne 7. septembra 1930, št. 15.684. Pravico do polaganja tega izpita prejme uradnik po § 13 al. 3 zakona o uradnikih po dovršitvi dveletne pripravniške službe.

Uradnik, ki ne položi strokovnega izpita do konca petega leta pripravniške službe ali ki ga niti tretjkrat ne položi pred koncem tega roka, se mora odpustiti iz pripravniške službe.

Prijave za polaganje izpita, kolkovane s kolkom za Din 25— in opremljene s potrdilom o tem, kdaj je kandidat prvokrat stopil v službo, je treba preko prvostopnega predstojnika predložiti kraljevi banški upravi za komisijo za državne strokovne izpite zdravnikov v Zagrebu do 3. julija 1931.

Komisija za polaganje državnega strokovnega izpita zdravnikov pri kraljevi banški upravi

v Zagrebu, dne 8. maja 1931.

Dr. Hribar, s. r. predsednik izpitne komisije.

*

VI. No. 11.810/23.

1431—3—3

Razpis.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje na podstavi čl. 82—105 zakona o drž. računovodstvu, čl. 24 Uredbe o ugotovitvi imovine, načina uprave in budžetiranju banovine in na osnovi banove odredbe o ustanovitvi, sestavi in poslovanju centralne komisije za skupno nabavo večjih potrebščin banovinskih uradov, zavodov in podjetij na področju Dravske banovine za bolnice:

Splošna bolnica v Mariboru, Zdravilišče na Golniku, Javno bolnico v Slovenjgradcu, Javno bolnice v Brežicah in Javno bolnico v Celju dobavo sledečih potrebščin v približni količini:

- 1000 m gradla za žimnice,
- 7900 m kotenine dvojne širine za rjuhe in prevleke,
- 750 m blaga za telesne brisače,
- 1200 m Livre-gradla za strežniške plašče,
- 300 kocev iz čiste volne v minim. teži 2 kg,
- 700 m rjave, mehke, 156 cm široke la. kotenine,
- 279 m bele, močne, 156 cm široke kotenine,
- 2000 m bele, močne, 78 cm široke kotenine,
- 100 m marine-gradla, 80 cm širine,
- 100 m platna za predpasnike, 78 cm širine,
- 450 m komadov servijetov,
- 12 komadov namiznih prtov (Jaquard),
- 12 komadov šivanih odej,
- 20 m platna za kuhinjske brisače,
- 40 m blaga za ženske naglavne rute,
- 100 m bele tkanine,
- 200 m belega, obojestransko črtanega gradla,
- 120 m belega šifona,
- 340 m atlas-gradla, 120 cm širine,
- 80 m moleskina za kuhinjske obleke,
- 70 m modrega blaga za delovne obleke,
- 220 m lahke kotenine za komprese, 90 cm širine,
- 200 m lahke kotenine za plenice,
- 30 m nepremočljivega blaga za predpasnike,
- 14 komadov preprog za predpostelje,
- 2050 kg žime boljše kvalitete,
- 150 parov brezpetnikov.

Vse našteje dobave se izvršijo francozgoraj navedene bolnice.

Kraljevska banska uprava si pridržuje pravico, nar. očiti razpisano blago v večji ali tudi manjši količini.

Licitacija se bo vršila v petek, dne 12. junija 1931 ob 11. dopoldne v sobi št. 26 banske palače na Bleiweisovi cesti št. 10.

Ponudbe, opremljene s kolkom za 100 dinarjev, v zapečatenem ovitku, na katerem mora biti navedeno ime ponudnika in označba »Ponudba za opremo banovinskih zavodov«, je vložiti po pošti, osebno ali po pooblaščenju najkasneje na dan licitacije do 11. ure v roke dražbene komisije. Ponudnik mora položiti najkasneje eno uro pred pričetkom licitacije predpisano kavejo, in sicer domači 10%, inozemski pa 20% skupne vrednosti ponudene dobave pri blagajni finančnega oddelka kraljevske banske uprave. Ponudbi mora biti priloženo potrdilo o plačanih davkih in o zdražitelski sposobnosti. Ponudnik mora v ponudbi izrecno izjaviti, da so mu pogoji licitacije znani in da na nje pristane. Vzorci se morajo poslati ločeno od ponudbe.

Podrobni pogoji za dobavo so interesantom na razpolago pri ekonomatu kraljevske banske uprave proti plačilu 10 Din za izvod.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine.

V Ljubljani, dne 21. maja 1931.

*

III. No. 6038/1.

1472

Izkaz živalskih kužnih bolezni v območju Dravske banovine

po stanju z dne 25. maja 1931.

Opomba: Imena sedežev sreskih načelnikov (mestnih magistratov) so natisnjena z debelejšimi, imena občin pa z navadnimi črkami; kraji s številom zakujenih dvorcev so navedeni v oklepajih.

Vrnični prisad:

Brežice: Sevnica (Sevnica 1 dvorec), Videm (1 dvorec).

Steklina:

Celje: Petrovče (Levec 1 dvorec), Šmarje pri Jelšah: Sv. Vid pri Grobelnem (Grobelno 1 dvorec).

Mehurčasti izpuščaj goved in konj:

Maribor levi breg: Plač (Plač 2 dvorca, Podgrac 2 dvorca), Gočove (Gočove 1 dvorec); Murska Sobota: Krajna (Krajna 1 dvorec), Borejci (Borejci 4 dvorci), Brezovci Brezovci 1 dvorec), Črnelavci (Črnelavci 1 dvorec), Kupšinci (Kupšinci 1 dvorec), Petanjci (Petanjci 1 dvorec), Murski Petrovci (Murski Petrovci 2 dvorca), Rankovci (Rankovci 1 dvorec), Sodišinci (Sodišinci 1 dvorec).

Svinjska kuga:

Kočevo: Dolenjvas (Blate 2 dvorca), Dolenjvas (Dolenjvas 1 dvorec) Rakitnica 2 dvorca), Ribnica (Goričvas 1 dvorec, Zupuze 1 dvorec); Konjice: Konjice trg (Konjice trg 1 dvorec); Maribor desni breg: Sv. Ana (Motnja 1 dvorec).

Svinjska rdečica.

Brežice: Sevnica (Sevnica 1 dvorec). Celje: Petrovče Levec 1 dvorec, Petrovče 1 dvorec). Krško: Cerklje (Krškavas 1 dvorec). Laško: Marijagrac (Lariše 1 dvorec). Litija: Ržišče (Semnik 1 dvorec), Vel. Gaber (Breg 1 dvorec). Ljubljana: Dobrunje (Štepanjvas 1 dvorec). Novo mesto: Dvor (Gorji Kot 1 dvorec). Ljubljana mesto: 4 dvorci.

Gniloba čebelnih zalege:

Ptuj: Breg (Spodnji Breg) 1 čebelnak.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine,

v Ljubljani, dne 25. maja 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Cg III 184/31-3

1461

Oklic.

Tožeča stranka Kuželj Ivan, posestnik, Kozje, zastopan po dr. Zangger Frid., odvetniku v Celju, je vložila proti toženi stranki Kuželj Angeli rojeni Hrastrnik, zasebnici v Kozjem, sedaj neznanega bivališča, radi znižanja mesečne alimentacije od 500 na 300 Din k opr. št. Cg III 184/31-1 tožbo.

Prvi narok se je določil na 24. junija 1931 ob poldevetih pred tem sodiščem v izbi št. 2.

Ker je sedanje bivališče tožene stranke neznano, se postavlja dr. Serbec Gvidon, odvetnik v Celju, za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dok-

ler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrožno sodišče v Celju odd. II., dne 22. maja 1931.

*

Cw II a 20/31-1, Cw II a 21/31-1, Cw II a 22/31-1

1448

Oklic.

Šetina Francetu, posestniku iz Dolenjih Lakovnic je vročiti tusodno v meničnih pravdnih zadevah: Mestne hranilnice v Novem mestu po dr. Vasiču, odvetniku tu, a) zoper Setino Franceta iz Dolenjih Lakovnic 5, Može Franceta od tam, Štine Ivana iz Stranske vasi, radi 1500 Din; b) Šetina Franceta, Beše Franceta in Može Franceta, vsi iz Dolenjih Lakovnic, radi 1200 Din; c) Šetina Franceta iz Dol. Lakovnic 5, Jenič Janeza iz Stranske vasi in Šušterčič Alojza, posestnika v Gorenjih Lakovnicah, radi 750 Din, menične plačilne naloge z dne 15. maja 1931 s tožbami Cw II a 20, 21, 22/31-1.

Neznankije odsotnemu prvotožencu Šetini Francetu se postavlja za skrbnika g. Jarc Ivan, upok. pristav v Novem mestu, ki ga bo zastopal dotlej, da se ali sam oglasi ali imenuje pooblaščenca.

Okrožno kot trgov. sodišče v Novem mestu, oddelek II a, dne 23. maja 1931.

*

E IX 472/31—10.

1464

Dražbeni oklic.

Dne 24. junija 1931 dopoldne ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Mesto Maribor, vl. št. 13; k. o. Mesto Maribor, vl. št. 324; k. o. Rošpah, vl. št. 225.

Cenilna vrednost: 1. za vl. št. 13 in 324 skupaj 111.011/13 Din; 2. za vl. št. 225 28.047/40 Din; najmanjši ponudek: ad 1. 55.505/57 Din; ad 2. 16.598/28 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX., dne 12. maja 1931.

*

E 195/31—6.

1473

Dražbeni oklic.

Dne 10. julija 1931 dopoldne ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 3 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga 1. Knežja lipa, vl. št. 66 in 125; 2. Nemška loka, 1/2 vl. št. 69.

Cenilna vrednost: Din 7.966/35; najmanjši ponudek: Din 5310/90.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Kočevje, dne 20. maja 1931.

*

E 499/31—9.

1471

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog zahtevajoče stranke Janžekovič-a Franca, trgovca v Smarjeti pri Celju bo dne 26. junija 1931 ob desetih pri tem sodišču, v sobi št. 4, na podstavi obenem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: zemljiška knjiga Sv. Martin, vl. št. 11; označba nepremičnin: hiša; cenilna vrednost: 12.500 Din; najmanjši ponudek: 8 334 Din. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja. Vadij: 1250 Din.

Okrajno sodišče v Celju, odd. III., dne 13. maja 1931.

Konkurzni razglasi

Sa 17/31-2

1478

Poravnalni oklic.

Uvedba poravnalnega postopanja o imovini Prempl Josipa, trgovca v Mariboru, Meljska cesta, registrovana pod firmo Josip Krempl v Mariboru.

Poravnalni sodnik dr. Kovča Franc, sodnik okrožnega sodišča v Mariboru.

Poravnalni upravitelj dr. Novak Josip, odvetnik v Mariboru.

Narok za sklepanje poravnave pri imenovanem sodišču, soba št. 84 dne 6. julija 1931. ob devetih. Rok za oglasitev do 1. julija 1931. pri okrožnem sodišču v Mariboru.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 26. maja 1931.

*

Sa 9/31—24.

1462

Potrditev prisilne poravnave izven konkurza.

Poravnalna zadeva: Fornara Ant. vdove, dežnikarne v Celju.

Potrdjuje se poravnava, katere je sklenila poravnalna dolžnica s svojimi upniki pri naroku dne 11. maja 1931 te vsebine, da je prvenstvene terjatve plačali v celoti, ostali upniki pa dobijo 40% kvoto, plačljivo v 8 mesečnih obrokih v enaki višini, in sicer počenši 90 dni po pravomočnosti potrditve poravnave, ter da pristopi kot porokinja in soplačnica Pečnik Elza, dežnicarica v Celju, Aleksandrova cesta.

Okrožno sodišče v Celju, odd. I., dne 11. maja 1931.

*

Sa 1/31—40.

1463

Potrditev poravnave izven konkurza.

Poravnalna zadeva: Prva celjska mizar-ska zadruga, r. z. z. o. z. v Celju.

Potrdjuje se poravnava, katero je sklenila poravnalna dolžnica Prva celjska mizar-ska zadruga v Celju s svojimi upniki pri naroku dne 11. maja 1931, te vsebine, da je prvenstvene terjatve plačati v celoti, ostali upniki pa dobijo 40% kvoto, plačljivo v dveh enakih obrokih, in sicer 20% dne 1. julija 1931, ostanek pa 1. maja 1932, dalje da je zaupnik in izvršitelj te poravnave dr. Hrašovec Milko, odvetnik v Celju.

dne 13. maja 1931.

*

Sa 3/31—72.

1466

Potrditev poravnave izven konkurza.

Poravnalna zadeva: Gajšek Ljudovik, trgovec na Sp. Hudinji pri Celju.

Potrdjuje se poravnava, katero je sklenil poravnalni dolžnik s svojimi upniki pri naroku dne 11. maja 1931 te vsebine, da je prvenstvene terjatve plačali v celoti, ostali upniki pa dobijo 40% kvoto, v 10 enakih mesečnih obrokih, od kojih prvi zapade mesec po pravomočni potrditvi poravnave, in dalje, da so pristopili kot poroki tej poravnavi Gajšek Viljemina, trgovec na Sp. Hudinji, Šloser Franc, posestnik v Zg. Hudinji in Štepišnik Jakob, posestnik v Trnovljah pri Celju.

Okrožno sodišče v Celju, odd. I., dne 20. maja 1931.

*

Sa 4/30—82.

1455

Konec poravnalnega postopanja.

Poravnalno postopanje dolžnikov tvrdke M. Rauch in Anite Rauch, trgovcev v Celju, prve registrovane pod firmo M. Rauch, trgovcev v Celju, je končano vsled potrditve poravnave.

Okrožno sodišče v Celju, odd. I., dne 13. maja 1931.

*

Sa 2/31—16.

1474

Konec poravnalnega postopanja.

Poravnalno postopanje Cadež Anton, trgovca v Slovenjgradcu, je končano. Poravnava je sodno potrjena.

Okrožno sodišče v Celju, odd. I., dne 20. maja 1931.

Razne objave

Vabilo

na VIII. redni občni zbor,

ki ga bo imela firma:

»ARBOR«, lesna trgovska in industrijska d. d. v Ljubljani,

v torek, dne 16. junija 1931. ob desetih v sejni sobi Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani, Prešernova ul. 50, z nastopnim dnevnim redom:

1. Poročilo upravnega sveta.
2. Poročilo računskih preglednikov.
3. Odobritev bilance za leto 1930.
4. Volitev novih članov upravnega sveta po § 10. družbenih pravil.
5. Volitev dveh revizorjev in dveh namestnikov.

Po § 13. družbenih pravil imajo pravico glasovanja na občnem zboru delničarji, ki položijo najkasneje 6 dni pred obnim zborom delnice, utemeljuječe njih glasovalno pravico, pri družbeni blagajni. Ker so pa vse delnice že v depotu pri družbi sami, naj se zglase delničarji, ki se hočejo udeležiti rednega občnega zbora, najkasneje do dne 11. junija 1931. pri družbi sami, kjer se jim izdado legitimacije. Posest 25 delnic daje pravico do enega glasu (§ 13. družbenih pravil).

V Ljubljani, dne 27. maja 1931.

UPRAVNI SVET.

*

1469

Objava.

Izgubil sem tipno izpričevalo motorja št. 16.579 izdano od Načelstva mestne policije v Mariboru na imo Hmelak Vinko Anglojugoslavenska petrolejska d. d. Zagreb, podružnica Maribor.

Proglasam ga za neveljavno.

Hmelak Vinko, s. r.

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate.
Ponatis, tudi v izviru, prepovedan.)

Hiša v mestu je vlažna in brez svetlobe, stopnišče je umazano in vse napolnjeno duha iz pralnih kuhinj; zrak je zatohel sovražstva sosedov in neprezračeni sob. Dela je malo, zato pa temveč časa za premišljevanje. Nista mogla biti vesela. Zdelo se jima je, da jima je vse sledilo.

Adolf presedeval v kuhinji in ne more razumeti, da noče biti drugače. Ko si sedita zvečer nasproti, ko so prečitani časopisi, in je večerja pospravljena, potem začne obkrožati hišo zopet praznosta otožnosti. Adolf kar medli od samega prisluškovanja in premišljevanja. Žena si da opraviti, štedilnik snaži, in če reče Adolf: »Pridi, Marija,« potem odloži cunje in smirkov papir ter gre k njemu. Če jo objame in ji pomilovalno šepetne: »Bo že prešlo,« potem ona samo priključuje, toda tiha ostane, ni vesela, kot bi Adolf želel. Ne zaveda se, da je vsemu temu prav tako on kriv kakor ona; v tistih štirih letih, ko nista živela skupaj, sta se drug drugemu odtujila, zdaj pa težita drug drugega. Zadere se nad njo: »Govori vendar kaj —« Ona se ustraši in ugodljivo mu nekaj reče:

101

kaj naj mu pa pove, kaj se zgodi v tej hiši, kaj v njeni kuhinji. Nič posebnega. Če pa pride med dvema človekoma do tega, da bi si morala nekaj povedati, potem si ne bosta mogla toliko napovedati, da bi z besedami spravila vse v red. Govori se lahko in je dobro govoriti, če stoji zadaj sreča. Potem teče govorica živo in lahko, toda kaj pomagajo tako nestanovitne in lahko napačno razumevane stvari, kot so besede, če je človek nesrečen. To je vse še hujše.

Adolf sledi z očmi kretnjam svoje žene. Za to ženo vidi neko drugo, mlado, veselo, ženo svojih spominov, ki je ne more pozabiti. Sumnja vzplamt, razdražen ji vrže oči: »Še vedno misliš na onega tam, kaj?« Ko ga preplašena pogleda, in spozna on svojo krivdo, začne ravno vsled tega naprej dregati: »Mora že tako biti, ker prej si bila drugačna! Zakaj si se vrnila? Saj bi lahko ostala pri njem!«

Vsaka beseda ga boli, toda kdo bi molčal zato! Toliko časa govori, da ne začne žena, ki stoji pri lijaku v kotu, kjer ni svetlobe, jokati ko otrok, ki se je zatekel. Oh, vsi smo otroci, zatekli, neumni otroci, in vedno leži noč okrog naše hiše.

Ne more vzdržati doma, proč gre in brez cilja leta po ulicah; pred izlozbi stoji, pa ne vidi ničesar, tja leti, kjer je svetlo. Cestne železnice zvone, avtomobili piskajo, ljudje ga sujejo, pod rumeni svetlobnimi kolobarji cestnih svetilk stoje vlačuge. Z zastavnimi zadnjicami zibljejo, smejejo se in se obešajo druga na drugo. Vpraša: »Si vesela?« in gre

z njo, vesel, da bo nekaj drugega videl, nekaj drugega slišal. Toda pozneje postaja zopet po ulicah, domov noče in vendar bi šel rad. Po beznicah poseda in se napije.

Tako sem ga našel, ga poslušal in opazoval, ko je sedel tam s kalnimi očmi, bruhal iz sebe besede in pil. Tako sem našel Adolfa Bethkeja, tistega previdnega, najboljšega vojaka, tistega najdražjega tovariša, ki je tolikim pomagal in jih toliko rešil. Varuh in tolažnik, mati in brat mi je bil mnogokrat tam zunaj, ko so začele frfrati svetilne rakete, in so bili živci od napadov in smrti raztrgani. — Drug ob drugem sva spala v mokrih rovih, pokrival me je, ko sem bil bolan, vse je znal, vsak trenutek je kaj pametnega svetoval — zdaj pa visi tu v žični ograji in si trga obraz in roke in njegove oči so že kalne —

»Človek, Ernest,« pravi z brezupnim glasom, »če bi ostali vsaj zunaj — tam smo bili vsaj skupaj —« Nič mu nisem odgovoril, pogledal sem samo na svoj ročaj, na katerem se je še poznalo par rdečkastih, izpranih madežev od krvi. Weilova kri, ki je bil na Hehlovo povelje ustreljen. Tako daleč smo zdaj. Zopet je vojna, toda tovarištva ni več.

2

»Ernest, moram se enkrat pogovoriti s teboj,« je dejal moj oče.

Slutil sem, kaj bo prišlo. Že nekaj dni hodi s skrbnim obrazom okoli in nekaj namiguje. Dozdaj sem se mu vedno še izmaknil, ker sem le malo doma.

Bogata Amerika

V nobeni deželi še ni bilo nikdar toliko zlata nakopičenega, kakor ga je danes v Zedinjenih državah in zato pravijo, da je ta dežela najbogatejša na svetu. Zlata je v Zedinjenih državah toliko nakopičenega, da se Zedinjene države same brani novega dotoka te zlahtne kovine. Amerika doživlja danes na lastnem telesu izkušnjo, da ima prevelika bogatija tudi svoje slabe strani in da denar, ki ne »delas«, za narodno gospodarstvo ne pomeni nič. Čudno pa je, da ima Amerika takšno obilico denarja in blaga baš v dobi, ko tare celo deželo silna brezposelnost.

Gospodarska kriza, ki mori tudi bogato Ameriko, stoji pa v čudnem nasprotju s statističnimi podatki, ki jih pravkar objavlja »National Industrial Conference Board« o naraščanju in o razdelitvi američanskega narodnega premoženja. Po tej statistiki so cenili vrednost američanskega narodnega premoženja v l. 1929. na ogromno svoto 361 milijard dolarjev! To je številka, ki si jo moremo le težko predstavljati, ali pa sploh ne. To premoženje znaša toliko, kolikor imajo vsega narodnega premoženja Anglija, Francija, Nemčija, Italija, sovjetska Rusija in Japonska. V tej svoti pa je všteta vrednost zlata in srebra, kar ga je v deželi, potem vrednost zemljišč, vrednost vseh fabrik in industrij, železnice, avtomobilov, letal, živine in vsa privatna premoženja.

Narodni letni dohodek, ki obstoji iz vsote letnih dohodkov vseh posameznih oseb, je znašal l. 1929. nad 84 milijard dolarjev. To pomeni, da je prišlo na osebo na leto 622 dolarjev dohodkov (povprečno). Rodbina 5 članov je razpolagala torej na leto povprečno 3400 dolarjev. Tako visokega dohodka pred l. 1929. nobena rodina v Ameriki ni poznala. Splošno narodno premoženje se je v 15 letih pomnožilo od 188 na 361 milijard dolarjev, torej za 88 odstotkov; če pa se oziramo na zmanjšano kupno moč dolarja dandanes, potem je naraslo narodno premoženje le za 33 odstotkov.

Ljudi, ki imajo na leto milijonske dohodke, je danes v Ameriki nekaj nad 500. Ti ljudje plačajo 10 odstotkov vsega davka. Osebo dohodnino pa plačujejo le trije odstotki in pol vsega prebivalstva, en sam odstotek od teh pa uživa 66 odstotkov vsega letnega dohodka in plačuje 99 in pol odstotka vseh davkov.

Premalo reklame za Društvo narodov

Na svetovnem kongresu za reklamo v Berlinu so govorili tudi o Društvu narodov in so ugotovili, da je to društvo prav lepo in koristno, glede reklame za svoje namene pa ni nikakor na višku.

Tako je povedal šef reklamnega oddelka velike tvrdke Lever Brothers v Londonu g. Hart.

Neki drugi angleški strokovnjak za reklamo, g. Burton, je pa posegel v vprašanje reklame za Društvo narodov vse bolj globoko. Primerjal je Društvo narodov s fabrikjo, ki izdeluje izvrstne izdelke, ima pa zelo slabo prodajno organizacijo. Na podlagi točnih računov je predlagal, naj bi Društvo narodov leto za letom vsak dan v vseh velikih listih Evrope, britanskega imperija, južne Amerike in Japonske priobčevalo po en stolpec dolg članek o pomenu Društva narodov. Ameriko je izvzel, ker tam ne goje posebnih simpatij za Društvo. Ti članki, tiskani kot inserati, bi stali na leto »samo« okoli 40 milijonov mark ali 560 milijonov dinarjev, torej prav nekaj malega več kakor izda londonska tvrdka Brothers n. leto za svoje inserate. Države, ki so članice Društva narodov, bi ta znesek gotovo rade plačale, kar bi na vsako državo ne prišlo več, kajti če velja samo današnje tajništvo Društva narodov na leto 7 milijonov zlatih frankov, pa svet vendarle razmeroma malo ve o Društvu narodov, bi se 40 milijonov že izplačalo! Kdor pa ne inserira in ne dela reklame, naj se ne čudi, če svet o njem »skoro« nič ne ve!

115 ur brez spanja

V navadnih gostilniških pogovorih slišimo dostikrat trditve, da ta ali oni »celo noč ni zasnil očesa«, t. j. da celo noč ni nič spal. Tako osebna opazovanja pa niso vedno posebno zanesljiva, ker vemo, da nastopi po hitrem uspanju in po hitrem prebujanem neko stanje, v katerem človek navadno vse pozabi. Opazovati

Piccardov polet

Cim višje se vzdignemo nad zemljo, tem nižja postaja temperatura, dokler se v višini 11 km (v gornji inverzijski coni) ne ustali in celo nekaj zviša. Prostor pod to cono imenujemo troposfero, prostor nad to cono pa stratosfero. Dosedaj se še nikomur ni posrečilo prodreti v stratosfero. Najvišji višinski rekord znaša le nekaj nad 10 km.

Sedaj je poskusil prof. Piccard, da se pospe v stratosfero. Po zadnjih vesteh pa se je tudi ta njegov drugi poizkus ponesrečil. Seveda bo mogoče izreči sodbo šele potem, ko pristane prof. Piccard na zemljo in bo iz njegovih aparatov mogoče doznati, katero višino je dosegel. Strokovnjaki mislijo, da so poročila, da je Piccardov balon dosegel višino od 10—15 km močno pretirana. V prvih 4 urah ni balon nikdar dosegel višine 10 km, ker ga je bilo mogoče povsod videti s prostim očesom. Čeprav še ni Piccard pristal, vendar menijo nekateri, da ni nevarnosti za njegovo življenje, ker ima s seboj padalo in bi se mogel z njim na zemljo spustiti. Drugi pa zopet trdijo, da so videli iz balona signale na pomoč.

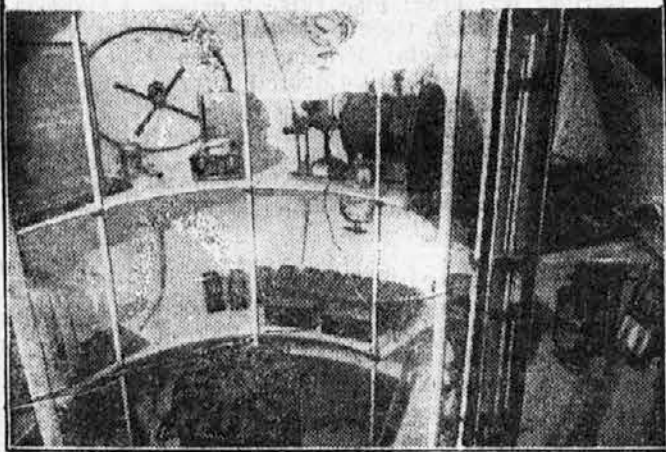
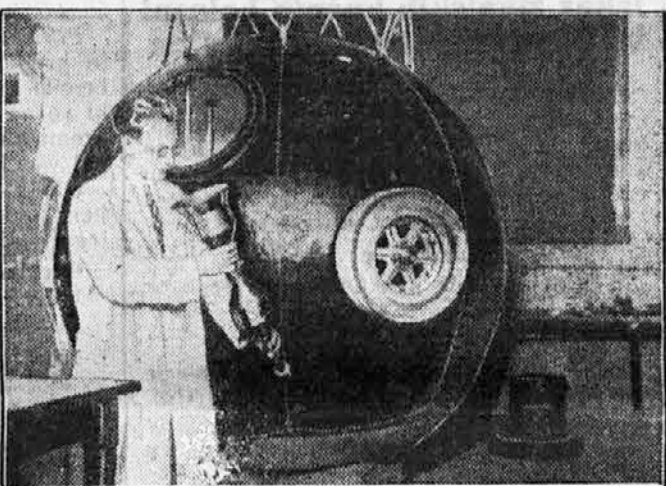
Znanstveni pomen poleta je v tem, da hoče prof. Piccard preiskati žarke radiuma, ki morajo vsebovati še neko drugo vrsto razen gama žarkov. Praktično pa bi se moglo dobiti nove vire za energijo. Z rezultati Piccardovih preiskovanj bi bil tudi olajšan zračni promet.

Balon sam je napolnjen z 2000 kubičnimi metri plina. Prostora pa je v njem za 14.000 kubičnih metrov. Ker se v višini plin zelo raztegne, zato je napolnjen balon s samo 2000 kubičnimi metri.

Gondola ima 21 decimetrov premera in je na vrhu kroglaste oblike, da lažje vzdrži pritisk.

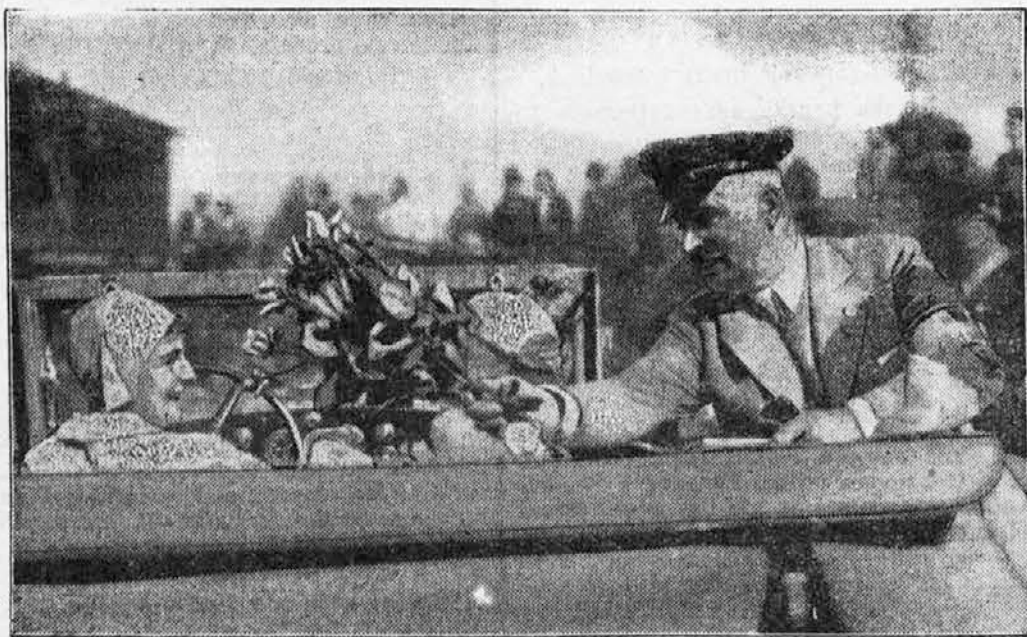
je treba torej druge ljudi, če hočemo ugotoviti, kako dolgo izdrži človek brez spanja.

Profesor Pütter poroča o nekaterih takšnih poskusih in opazovanjih v »Leipziger Illustrierte Zeitung«. Poskuši kažejo, da normalen človek brez posebne težave »prekroka« eno noč; so pa tudi ljudje, ki prenesejo oziroma »prekroka« še več ur. Kolikor daljši pa je »krok«, toliko bolj je zadeva težavna.

Na eni strani je belo, na drugi pa črno prepletkana in se more poljubno obrniti proti solncu. S tem doseže, da bo njena notranja temperatura 20 do minus 25 stopinj stabilna.

Balon je bil naročen v Zenevi, izdelan v Nemčiji, vodi ga švicar in pristal bo najbrž v Italiji. Njegov mednarodni značaj je torej popoln, če doseže balon višinski rekord, potem se ta triplje švicar, ker je vodnik balona švicar.

Velika sportna prireditev nemškega avtomobilskega kluba

Nemški avtomobilski klub je organiziral 10.000 kilometrov dolgo vožnjo po vseh evropskih deželah. Najprej so štartali mali vozovi, o binkošti so pa težki avtomobili odšli na pot. Na sliki vidimo predsednika avtomobilskega kluba vojvodo Mecklenburškega, ki poklanja soprogo vozačev šopke.

Neki francoski častnik pa je prečul leta 1870. ob umiku francoske armade pred prodirajočimi Nemci 84 ur! Ta »rekord« so »potolčke« leta 1896. trije ljudje, ki so prečuli 90 ur.

Leto 1896. pa je »potolčke« leta 1923. neki Kleitmann, ki je prečul celih 115 ur. Čulo je takrat več oseb, toda vsi so izdržali komaj po tri dni Kleitmann pa je prečul še četrto noč in še peti dan, skupaj torej 115 ur. Prvo noč se je čutil trudnega samo od štirih do petih jutraj, drugo noč pa ga je že bolj prijemalo. Posebno hudo so ga pekle oči. Tretjo noč je bilo še hujše, četrta dan podnevi pa se je počutil razmeroma dobro in je celo nekaj malega delal. Utrip svoje žile pa ni mogel šteti niti pet minut, tako je bil duševno izmučen. Četrto noč je prebil v večnih sanjah, tudi če je hodil po sobi; sedeti ni smel, sicer bi bil takoj zaspal. Pre-sanjal je tudi večino petega dne, potem pa ni mogel več. Ugotovil pa je, da razlike v utrujenosti po prečutih 60 urah in 115 urah ni skoro čutil nobene.

Slike žensk na pisemskih znamkah

Prva ženska, ki so jo naslikali na pisemski znamki, je bila angleška kraljica Viktorija. To so naslikali na znamke l. 1840. Slike te vladarice so na pisemskih znamkah največkrat naslikali. Slike kraljice Viktorije imajo tudi zelo redke znamke otoka Mavricija, ki stanejo danes skoro do pol milijona dinarjev. Te znamke so tako redke in drage zato, ker so jih večinoma uničili zaradi napačnega napisa. Bakroreze je namreč vrezal na bakreno ploščo napis »Post office« namesto »Post paid«. To pomoto pa so opazili šele potem, ko je bilo dotiskanih že 500 izvodov. Te so takoj uničili, kar pa je tistih znamk prišlo v promet, so danes silno drage.

Slike angleške kraljice Aleksandre, soproge kralja Edvarda VII., so naslikali na nekaterih kanadskih in novofundlandskih znamkah.

L. 1850. so prvič izšle znamke s sliko španske kraljice Izabele.

Holandsko kraljico Viljemino so naslikali na znamke že kot dete z dolgimi na čelo počesanimi lasmi.

V bivši Avstriji je bila Marija Terezija prva, ki so jo naslikali na znamke. To je bilo v začetku 20. stoletja, ko je cesar Franc Jožef praznoval 60-letnico svojega vladanja.

Romunsko kraljico Marijo pa vidimo na poštnih znamkah naslikano v dolgi obleki z vlečko, stoječo pred svojo pisalno mizo.

Kasneje so v Avstriji izdali tudi znamke s slikami bivše cesarice Zite in pa prestolonaslednikove soproge Zofije Hohenberg.

Narodno-gospodarski načrt filmskega »zvezdnika« Chaplina

Filmski »zvezdnik« Charlie Chaplin ne premišljuje samo o novih filmskih tvorbah, ampak premišljuje v svojih prostih urah tudi o tem, kako bi rešil svet sedanje težke gospodarske krize. V svojih pogovorih z raznimi odličnimi Evropejci — pogovore je objavil list »Die literarische Welt« — je razvil Chaplin svoj narodno-gospodarski program, kjer pravi, da je treba predvsem urediti svetovno produkcijo blaga. Vsaka dežela mora namreč to ali ono blago uvažati in drugo izvažati. Pri uvozu in izvozu blaga pa misli vsak narod in vsaka država edino le na sebe, na ruge se pa nič ne ozira. Zato se ena država kar davi v svoji lastni masti, druga pa si kar ne more pomagati, ker nima sredstev za nakup potrebnega blaga. V eni deželi gnije žito, v drugi deželi pa stradajo; v eni deželi živi na milijone brezposelnih, v drugi pa manjka delavcev. To zmešnjavo bi bilo treba po Chaplinu odpraviti s tem, da bi izdelali natančen načrt, koliko ta ali ona dežela potrebuje in koliko druga lahko pridelala in izdelala. Tako bi bila produkcija urejena in vsi bi lahko imeli vsega dovolj.